

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต
คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

The Desirable Characteristics of Graduates and The Satisfaction of
The Science Graduate User , Faculty of Science Technology
and Agriculture , Yala Rajabhat University

โดย
วารินทร์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล
นิติ พลไชย

ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปี 2553
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตรที่ผู้ใช้บัณฑิตต้องการในการปฏิบัติงาน และเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2551 – 2552 จำนวน 77 ตัวอย่าง พบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตที่ผู้ใช้บัณฑิตต้องการคือ บัณฑิตที่มีความขยัน ความอดทน และสู้้งานมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 รองลงมาคือ การมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ และความกระตือรือร้นในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 และ 2.45 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 คิดเป็นร้อยละ 73.8 โดยมีความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสูงสุดคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 รองลงมาคือ ด้านความรู้ ความสามารถวิชาการในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ความสามารถและลักษณะพื้นฐานในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และ 3.60 ตามลำดับ

คำสำคัญ

บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

Abstract

The study on the desirable characteristics of graduates and the satisfaction of the science graduate user, Faculty of Science Technology and Agriculture, Yala Rajabhat University. The subjects to study the desirable characteristics of graduates and the level satisfaction of the science graduates user of Faculty of Science Technology and Agriculture, Yala Rajabhat University. Graduates in the academic year 2551 – 2552 of selected by stratified simple random sampling technique, were 77 sample. The study revealed the following results. Employers/entrepreneurs were very satisfied with the graduates. Graduates with diligence, patience and it most, The average value of 2.99, followed by the moral, ethical and professional ethics. And enthusiasm in their work. With an average of 2.65 and 2.45, respectively, but, considering the level satisfaction of the science graduates user of Faculty of Science Technology and Agriculture found that most were satisfied with the level. Equal to 3.69 with an average of 73.8 percent, with the satisfaction of the graduates have the effect of the highest moral, ethical operational skills and basic knowledge in practice. The average value of 3.62 and 3.60 respectively.

Keyword

Graduate, Employers/entrepreneurs, The desirable characteristics of graduates, The satisfaction of the science graduate user

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ผู้สนับสนุนทุนวิจัย

ผู้ใช้บัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดจนบุคคลและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีได้กล่าวถึง ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

วารินทร์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล

นิธิ พลไชย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(2)
ABSTRACT	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(4)
สารบัญ	(5)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำวิจัย	1
- วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	2
- ขอบเขตของโครงการวิจัย	2
- นิยามศัพท์เฉพาะ	3
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	38
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	38
- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
- การวิเคราะห์ข้อมูล	41
- กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย	41
บทที่ 4 ผลการวิจัย	42
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	49
- สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล	49
- ข้อเสนอแนะ	50
เอกสารอ้างอิง	51
ภาคผนวก	55
ประวัติผู้วิจัย	61

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	41
ตารางที่ 4.2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา/ผู้ประกอบการ ต้องการ	41
ตารางที่ 4.3 ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยของผู้ใช้บัณฑิต/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ	45

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย	41

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภาวะการแข่งขัน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อดำรงชีวิตในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามเป้าหมายของการพัฒนาคนด้วยการจัดกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่จำเป็นของคนในยุคแห่งการเรียนรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นเหตุเป็นผล มีความสามารถในด้านภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น การประเมินคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา โดยมุ่งศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์หรือความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต และความพึงพอใจที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของภาครัฐที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ให้การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การสำรวจคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่จะทำให้ทราบคุณภาพบัณฑิตว่าอยู่ในระดับใด ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาใช้ในการประกอบการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และสามารถผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตหรือนายจ้างหรือผู้ประกอบการทั้งในด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ความรู้ความสามารถพื้นฐาน คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลดีต่อบัณฑิตและคุณภาพมาตรฐานของการจัดการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อปวงชนและการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีภารกิจในการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งนี้ยังพบว่ามหาวิทยาลัยมีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตบัณฑิต การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา การผลิตบัณฑิตถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น สังคม และตลาดแรงงาน ทั้งภาครัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร ประกอบด้วย สาขาวิชาฟิสิกส์ สาขาวิชาเคมี สาขาวิชาชีววิทยา สาขาวิชาจุลชีววิทยา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดีย สาขาวิชาสุขศึกษา สาขาวิชาเกษตรศาสตร์

และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการอาหาร การผลิตบัณฑิตที่ผ่านมาแล้วหลักสูตรสาขาวิชา มีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตหลักสูตร แต่ยังไม่มีการประเมินในภาพรวมของคณะว่าผู้ใช้บัณฑิต ต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะอย่างไร และบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานสร้างความพึงพอใจให้กับ ผู้ใช้บัณฑิตระดับใด หรือผู้ใช้บัณฑิตต้องการให้คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร ปรับปรุง กระบวนการในการพัฒนาบัณฑิตไปทางใด

การวิจัยคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จะสามารถทำให้ทราบคุณลักษณะบัณฑิตที่ผู้ใช้ บัณฑิตต้องการในการปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อการวางแผนจัดการศึกษา กำหนดทิศทางการ ผลิตบัณฑิตให้เป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1.2.1 ศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตรที่ผู้ใช้บัณฑิต ต้องการในการปฏิบัติงาน

1.2.2 ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และความ พึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตของคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตรที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ. 2552 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553

1.3.2 ขอบเขตของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและ การเกษตรที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2552 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

บัณฑิต หมายถึง บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2551 – 2552 ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2552 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553

ผู้ใช้บัณฑิต หมายถึง นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้บังคับบัญชา รวมถึงหัวหน้าหน่วยงานที่บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้เข้าปฏิบัติงาน โดยผู้ใช้บัณฑิตจะต้องเป็นผู้พิจารณาหรือประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อการปฏิบัติงาน

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะของบัณฑิตที่จำเป็นต้องมี เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ เช่น ความรู้ความสามารถในสาขาวิชา ความกระตือรือร้นในการทำงาน ความสามารถในการตัดสินใจ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ความขยัน อดทน สู้งาน เป็นต้น

ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต หมายถึง ความคิดเห็นของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้บังคับบัญชาที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ซึ่งพิจารณาจากพฤติกรรมและความสามารถในการปฏิบัติงาน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ความสามารถและลักษณะพื้นฐานในการปฏิบัติงาน ความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และผลิตบัณฑิตวิทยาศาสตร์ที่มีคุณภาพ และตรงต่อความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

1.5.2 เป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม เสริมสร้างความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพให้แก่ นักศึกษาปัจจุบันของคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

1.5.3 เป็นการประเมินคุณภาพด้านการผลิตบัณฑิตตามแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตของคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลานั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต
- 2) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
- 3) ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพในการทำงาน
- 4) แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
- 5) คุณสมบัติของบัณฑิตที่นายจ้างต้องการ
- 6) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
- 7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพและมาตรฐานทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกนั้นได้กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการจัดทำกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ระดับอุดมศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้สำหรับประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย 8 มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ ซึ่งในมาตรฐานที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 คือ ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต

นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่นายจ้างต้องการ เพื่อให้ประกอบการศึกษาดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2537) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากรที่นายจ้างต้องการควรจะต้องประกอบด้วย ความชำนาญ ความพยายาม ความรับผิดชอบและสภาพของงาน ดังนี้

- 1) ความชำนาญ หมายถึง พื้นฐานการศึกษาและประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการทำงานดังกล่าว
- 2) ความพยายาม หมายถึง การระบุสิ่งจำเป็นที่ต้องมีเกี่ยวกับการใช้ความคิดและการใช้แรงกายของงานนั้นที่ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้
- 3) ความรับผิดชอบ หมายถึง งานเกือบทุกงานล้วนแต่ต้องมีลักษณะของความรับผิดชอบที่ผู้ทำงานต้องมีอยู่เสมอ ไม่แบบใดก็แบบหนึ่ง
- 4) สภาพของงาน หมายถึง การระบุให้เข้าใจสภาพแวดล้อมที่เป็นกายภาพและบรรยากาศรอบๆ งานนั้น

ธีรชัย เขมนะสิริ (อ้างถึงใน ธีรศักดิ์ ดาแก้ว , 2548) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากรที่หน่วยงานขององค์กรต่างๆ ทั่วโลกต้องการว่าจะต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์การบริหารงานบุคคล ดังนี้

- 1) Helicopter quality คือ ความสามารถในการที่จะมองเห็นเหตุการณ์ สถานการณ์หรือปัญหาได้กว้างไกลกว่าปกติเสมือนหนึ่งมองลงมาจากที่สูง บุคคลที่มีคุณสมบัติมองเห็นการณ์ไกลเช่นนี้ย่อมได้เปรียบบุคคลอื่น
- 2) Power of analysis คือ ความสามารถในการวิเคราะห์เหตุการณ์ สถานการณ์หรือปัญหาที่มองเห็นนั้นได้ อีกทั้งจะต้องมีความสามารถในการคาดคะเนได้ด้วยว่า การแก้ปัญหาแต่ละอันไม่เกิดปัญหาติดตามมา
- 3) Imagination คือ ความสามารถเชิงจินตนาการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดฝันในสิ่งใหม่ๆ ที่น่าสนใจ บุคคลประเภทนี้มักจะปรารถนาที่จะเห็นความก้าวหน้าอยู่เสมอเป็นนิจ และไม่ยอมอยู่คงที่
- 4) Sense of reality คือ ความสามารถที่จะทำให้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่เป็นจินตนาการความคิดฝันของตนให้กลายเป็นความจริงไปได้ด้วย ไม่ใช่มีเพียงแต่ความเพ้อฝันซึ่งเป็นไปไม่ได้และเสียเวลา
- 5) Human relationship คือ ความสามารถในการเชิงมนุษยสัมพันธ์ เพื่อจะปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มคนและสังคมใดๆ ก็ได้ เพื่อความมีประสิทธิภาพขององค์กร

2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

2.2.1 ความหมายของความพึงพอใจ

คำว่า “ความพึงพอใจ” หรือความพอใจตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” ซึ่งความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงาน โดยให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดหรือวางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่พึงประสงค์ ความหมายของความพึงพอใจ โดยมีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้หลายทรรศนะด้วยกัน ซึ่งพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538) กล่าวว่า ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่ได้รับการตอบสนองเมื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในสิ่งที่ต้องการและคาดหวัง ความพึงพอใจเป็นความชอบของแต่ละบุคคล ซึ่งระดับความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกัน อาจเนื่องจากพื้นฐานทางการศึกษา ทางด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมความพึงพอใจของมนุษย์เป็นความพยายามที่จะขจัดความตึงเครียด (Tension) หรือความกระวนกระวาย (Discomfort) หรือภาวะไม่ได้ดุลยภาพ (Unequilibrium) ในร่างกาย เมื่อมนุษย์สามารถจัดสิ่งต่างๆ เหล่านี้ไปได้แล้ว มนุษย์ย่อมจะได้รับความพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองต้องการ

ความพึงพอใจและทัศนะความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวก และความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความสุขที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่นๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับ ความสุขสามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อน และความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่นๆ

อาจสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งที่ได้พบเห็น และได้สัมผัสโดยอาจแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางหรือการพูด

2.2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (Theory of Need Gratification) เป็นทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของ Maslow (Abraham H. Maslow) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์ทุกคนล้วนแต่มีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น และความต้องการของมนุษย์นี้มีมากมายหลายอย่างด้วยกัน โดยที่มนุษย์จะมีความต้องการในขั้นสูงๆ ถ้าความต้องการในขั้นต้นๆ ได้รับการตอบสนองอย่างพึงพอใจเสียก่อน (สมิต สัจฉกร , 2542)

Maslow (สมิต สัจฉกร , 2542) กล่าวถึง ความต้องการของบุคคลตามลำดับขั้นไว้ดังนี้

1) บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย

2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งสนใจในพฤติกรรมอย่างอื่นอีก ส่วนความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจะเป็นสิ่งสนใจในพฤติกรรมของบุคคล

3) ความต้องการของบุคคลแต่ละบุคคลจะเรียงลำดับความสำคัญ จากความต้องการขั้นพื้นฐานจนถึงความต้องการขั้นสูงสุดเรียกว่า “ลำดับขั้นของความต้องการ” เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะให้ความสนใจกับความต้องการระดับสูงในขั้นต่อไป

4) ลำดับขั้นของความต้องการของ Maslow ได้แบ่งลำดับขั้นความต้องการของบุคคลเป็น 5 ระดับ ตามความสำคัญ ดังนี้

(1) ความต้องการทางสรีระวิทยา เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดของชีวิต ได้แก่ ความต้องการปัจจัยสี่ ความต้องการพักผ่อน ความต้องการออกกำลังกาย เป็นต้น

(2) ความต้องการความปลอดภัย เป็นความต้องการแสวงความมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

(3) ความต้องการความรักและการยอมรับ เป็นความต้องการทางสังคม ที่อยากให้มีคนเอาใจใส่ แสดงความรัก ความห่วงใย และยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

(4) ความต้องการการยกย่องนับถือ เป็นความต้องการดีเด่นในความสามารถของบุคคล อยากให้ผู้อื่นเห็นความสามารถของตน และยกย่องให้เกียรติ

(5) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต เป็นความต้องการขั้นสูงสุด ซึ่งเป็น ความต้องการรู้จักและเข้าใจในตนเองด้วยความพยายามผลักดันชีวิตตนเองไปในทางที่คาดหวังให้ดีที่สุด

อาจกล่าวได้ว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความต้องการ ซึ่งความต้องการแต่ละขั้นอาจได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังมากหรือน้อยต่างกัน

ทฤษฎีแมคเคลแลนด์ (McClelland Motivation Theory) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ , 2538) ได้ศึกษาความต้องการของมนุษย์ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

- 1) ความต้องการความสำเร็จ (Needs for Achievement)
- 2) ความต้องการมีอำนาจ (Needs for Power)
- 3) ความต้องการความสัมพันธ์ (Needs for Affiliation)

ความต้องการความสำเร็จหรือที่เรียกกันว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม พยายามจะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ มีความสบายใจเมื่อประสบผลสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว บุคคลพวกนี้สนใจตำแหน่งผู้บริหาร

ทฤษฎี ERG Model ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Need Hierachy Theory) ซึ่งทฤษฎีนี้ แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ชนิด คือ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ , 2538)

1) ความต้องการเพื่อคงชีวิตรอด (Existence Needs) ซึ่งรวมถึงความต้องการสิ่งของ และความต้องการต่างๆ ของร่างกาย เช่น อาหาร น้ำ เงิน และสภาพของร่างกายที่ดีต่อการทำงาน เป็นต้น ความต้องการชนิดนี้ สามารถเทียบได้กับความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) และความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) ของมาสโลว์นั่นเอง

2) ความต้องการสัมพันธ์ไมตรี (Relatedness Needs) หมายถึง ความต้องการที่อยากจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นต้น ซึ่งความต้องการชนิดนี้ของอันเดอร์เฟอร์เป็นการรวมลักษณะของความต้องการทางสังคม (Social Needs) และความต้องการมีเกียรติยศและมีคุณค่า (Esteem Needs) ของมาสโลว์เอาไว้

ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) หมายถึง ความต้องการมีความคิดสร้างสรรค์หรือได้รับประโยชน์จากตนเองและสิ่งแวดล้อม บุคคลจะเกิดความพึงพอใจใน ความต้องการนี้เมื่อเขาได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ และได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ความต้องการชนิดสุดท้ายของอันเดอร์เฟอร์นี้ เป็นลักษณะของการรวมความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์ในส่วน ของความต้องการมีเกียรติยศ และมีคุณค่า (Esteem Needs) และความต้องการประจักษ์แจ้งในตนเอง (Self-Actualization Needs) ไว้ด้วยกัน

2.2.3 การวัดความพึงพอใจ

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2538) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหรือทัศนคติหรือเจตคติ เป็นนามธรรมที่แสดงออกค่อนข้างซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดทัศนคติได้โดยตรงแต่เราสามารถวัดทัศนคติได้โดยอ้อม ซึ่งจะได้มาโดยการวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้น แทน ฉะนั้นการวัดความพึงพอใจก็มีขอบเขตจำกัดด้วยอาจมีความคลาดเคลื่อนเกิดจากบุคคลเหล่านั้น แสดงความคิดเห็นไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง ซึ่งความคลาดเคลื่อนนี้อาจเกิดขึ้นได้เป็นธรรมชาติของการวัดต่างๆ ไป โดยเสนอว่าเทคนิคของ Likert เป็นแบบหนึ่งที่สามารถเทียบสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง และได้เพิ่มเติมว่าสามารถวัดทัศนคติได้เกือบทุกเรื่องและให้ค่าเที่ยงตรงสูง สำหรับมาตรฐานการวัดความพึงพอใจจริงๆ นั้นกระทำได้โดยวิธีการดังกล่าวต่อไปนี้

1) การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการวัดที่นิยมแพร่หลายวิธีหนึ่ง โดยขอรับรองผู้ที่เราต้องการให้แสดงความคิดเห็นในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามที่ถามอาจจะถามเกี่ยวกับเรื่องการบริหาร ความสัมพันธ์ สวัสดิการขององค์การที่ผู้ตอบแบบสอบถามทำงานอยู่หรืออื่นๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาข้อสรุปที่แน่นอนต่อไป

2) วัดโดยการสัมภาษณ์ เป็นวิธีที่ต้องใช้เทคนิคและการวางอุบายอย่างมาก มิฉะนั้นจะได้คำตอบซึ่งมีความไม่เที่ยงตรงหรือไม่มีผล

3) การสังเกต วิธีนี้ไม่ค่อยแพร่หลาย และไม่สามารถทำได้ในองค์กรที่มีผู้ปฏิบัติงาน มากๆ คงทำได้ในองค์กรที่มีผู้ปฏิบัติงานไม่มากนัก ซึ่งวิธีนี้ผู้สังเกตต้องใช้ความพยายามอย่างสูงและต้องใช้เวลาความถี่ในการสังเกตอย่างทั่วถึง

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพในการทำงาน

คุณภาพในการทำงาน (Quality of work) ทั้งนี้เพราะปัจจุบันเป็นยุคที่มีการแข่งขันสูง มีคนว่างงานเป็นจำนวนมาก องค์กรหลายแห่งปลดพนักงานออกเนื่องจากคนเหล่านั้นขาดคุณภาพในการทำงาน คุณภาพในการทำงานของคนแบ่งได้ 3 อย่างคือ

1) คุณภาพที่จำเป็นต้องมี (Must be quality) หมายถึง การมีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำโดยตรง เช่น เป็นครูต้องสอนเป็น เป็นแพทย์ต้องรักษาคนไข้ได้ เป็นวิศวกรต้องรู้เรื่องของวิศวกร เป็นต้น

2) คุณภาพที่เป็นเสน่ห์ดึงดูดใจ (Attractive quality) หมายถึง การใช้ไหวพริบในการทำงาน เช่น รู้จักใช้สติปัญญาในการสร้างสรรค์งานใหม่ๆ สามารถปรับกระบวนการทำงานให้สั้นลง หรือเพิ่มกระบวนการทำงานจนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี ทำให้งานที่ผู้นั้นทำแลดูเด่นกว่างานของคนอื่นๆ จนเป็นที่ประทับใจของผู้ร่วมงานทุกคน

3) คุณภาพในเชิงสังคม (Social quality) หมายถึง ความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์และความสามารถในการปรับตัวให้เข้าได้กับคนทุกๆ ไป ซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ด้วย

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า คุณภาพในการทำงานต้องมีความรู้ ทักษะ ไหวพริบ สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และมีมนุษยสัมพันธ์สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้

2.3.1 คุณภาพและขีดความสามารถของบัณฑิตไทย

- 1) ต้องมีองค์ความรู้ในวิชาชีพของตน ที่มีความลุ่มลึกพอที่จะเริ่มปฏิบัติงานระดับมืออาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) ต้องมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และเพื่อความเป็นเลิศในวิชาชีพ
- 3) ต้องเป็นนักแก้ปัญหาที่สามารถประยุกต์ทักษะ การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงเหตุผล และการคิดเชิงสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน
- 4) ต้องมีทักษะการจัดการที่สามารถปฏิบัติงานด้วยตนเองได้โดยอิสระและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) ต้องสามารถติดต่อสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานวิชาชีพและการสื่อสารกับประชาคมโลก
- 6) ต้องสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งความรู้ในการปฏิบัติงานและพัฒนาความรู้ด้วยตนเอง
- 7) ต้องมีทักษะและทัศนคติที่เป็นสากลคือรู้และใช้ภาษาอังกฤษได้ดี ใช้อินเทอร์เน็ตคล่องและมีความเข้าใจในวัฒนธรรมนานาชาติ จนสามารถปฏิบัติงานในวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพในประชาคมโลก
- 8) ต้องยึดในหลักคุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน

2.3.2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นความรู้สึกส่วนรวมของบุคคลต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทนคือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

จอมพล พิเศษกุล (2537) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกที่กระตุ้นและผลักดันในบุคคลปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุสำเร็จตามจุดหมายที่ตั้งไว้ โดยมีผลมาจากปัจจัยหลายด้านด้วยกัน ทั้งสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น และสภาพแวดล้อมภายใน เช่น ลักษณะบุคลิกภาพส่วนตัว เป็นต้น อันจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกผูกพันกับงานและความเต็มใจพร้อมที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

สุระ หีบโอสถ (2540) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่มีต่อการปฏิบัติงาน เกิดความสุขสบายที่ได้จากการทำงาน ความสุขที่ได้ทำงานกับเพื่อนร่วมงานและมีความพึงพอใจเกี่ยวกับลักษณะงาน ค่าตอบแทน การบังคับบัญชา กลุ่มงาน และความก้าวหน้าในอาชีพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ทัศนคติ ความรู้สึกในทางบวกของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงาน เป็นแรงผลักดันให้บุคคลทำงานด้วยความกระตือรือร้น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน ส่งผลต่อความสำเร็จและบรรลุมิติวัตถุประสงค์ขององค์กร

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

ทบวงมหาวิทยาลัย (2542) ได้กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์เป็นเป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดและกำกับทบวงมหาวิทยาลัยไว้ดังนี้

- 1) เป็นผู้มีความรอบรู้ในวิชาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ
- 2) เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม สามารถครองตนอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มความภาคภูมิใจ
- 3) เป็นผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ได้แก่
 - (1) มีความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เพียงพอที่จะใช้งาน
 - (2) มีความสามารถในการเล่นดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชนิด หรือมีความสามารถในการเชิงศิลปะและวรรณกรรม
 - (3) มีความสามารถในการเล่นกีฬาอย่างน้อย 1 ชนิดกีฬา
 - (4) มีความสามารถทางภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา
- 4) เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและดำรงชีวิตด้วยความเหมาะสม

พรนพ พุกกะพันธุ์ (2544) กล่าวว่า คุณลักษณะของคนไทยที่ประเทศชาติต้องการ และมีความจำเป็นต้องปลูกฝังให้ถึงพร้อมในสถานการณ์ปัจจุบัน 10 ประการ มีดังนี้

- 1) มีระเบียบวินัย
- 2) มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม
- 3) ขยัน ประหยัด และยึดมั่นในสัมมาชีพ
- 4) สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ
- 5) รู้จักคิดริเริ่ม วิจัย และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

6) กระตือรือร้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รักและเทิดทูน ชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์

7) มีพลานามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

8) รู้จักพึ่งตนเองและมีอุดมคติ

9) มีความภาคภูมิใจและรู้จักทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ

10) มีความเสียสละ เมตตาอารี กตัญญูกตเวที กล้าหาญ และสามัคคีกัน

วุฒิ ด้านกิตติคุณ (2545) มีแนวคิดว่าเป็นปัจจุบันการแข่งขันในตลาดแรงงานค่อนข้างสูง ลักษณะของบัณฑิตที่ตลาดแรงงานต้องการได้เปลี่ยนแปลงไป ทักษะที่สถานประกอบการต้องการให้มีในตัวบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ได้แก่ การเป็นผู้ที่ไว้วางใจได้ด้านการงาน การจัดการ การพัฒนาตนเอง ความสามารถในการรับรู้ การแก้ปัญหา มนุษยสัมพันธ์ แรงบันดาลใจ แรงจูงใจ ความคิดริเริ่ม ระเบียบวินัย จริยธรรม ศิลธรรม การสื่อสารข้อมูล และการเป็นผู้นำ เป็นต้น สิ่งที่ทำทนายสำหรับบัณฑิตก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาคือ การได้มีโอกาสสร้าง ความเข้าใจและความคุ้นเคยกับโลกแห่งความเป็นจริงของการทำงานและการเรียนรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะของงาน อาชีพ และทักษะด้านการพัฒนาตนเอง นอกเหนือไปจากทักษะด้านวิชาการ ซึ่งผู้ว่าจ้างจะมีความคาดหวังจากพนักงานสูงในเรื่องต่อไปนี้

1) เป็นผู้ที่มีความรู้ในวิชาชีพ

2) มีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ดี

3) มีความซื่อสัตย์ ขยัน มีน้ำใจ และอดทน

4) มีความกระตือรือร้น และไม่เลื่องงาน

5) มีวินัยเคร่งครัดต่อกฎระเบียบองค์กร

6) มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร

นอกจากนี้ยังได้กำหนดคุณสมบัติของบัณฑิตที่จะก้าวเข้าสู่งานอาชีพไว้ดังนี้

1) มีความรอบรู้

(1) รอบรู้ในเนื้อหาวิชาของตนเองอย่างถ่องแท้

(2) รอบรู้เกี่ยวกับองค์กรที่ตนเองปฏิบัติงาน

(3) รอบรู้เกี่ยวกับเนื้อหาและภาระงานที่ได้รับมอบหมาย

(4) รักที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (ใฝ่ศึกษา ค้นคว้าเป็นนิตย มุ่งคิด

สร้างสรรค์ ก้าวทันเทคโนโลยี

2) สู้งานหนัก

(1) มีความรักงาน มีทัศนคติในแง่บวกต่องานและปัญหาของงาน โดยระลึกรู้เสมอว่างานและปัญหาเป็นโอกาสที่ได้รับ

(2) มีความกระตือรือร้น ปรารถนาตนเองที่จะปฏิบัติงานตลอดเวลา

- (3) มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของตนเอง
- (4) มีความพร้อมเสมอทั้งร่างกายและจิตใจที่จะปฏิบัติงาน
- 3) รักองค์กร
 - (1) มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรและหน่วยงาน
 - (2) มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทีม
 - (3) ยอมรับความเปลี่ยนแปลง ใจกว้าง รู้จักมองและคิดสิ่งใหม่ๆ เสมอ
- 4) ยึดมั่นวินัยและจริยธรรม
 - (1) มีวินัยในการปฏิบัติงาน
 - (2) ซื่อสัตย์ สุจริต อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ
 - (3) รักษาจรรยาบรรณวิชาชีพ

จากแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์สามารถสรุปได้ว่า คือเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีความรู้ความสามารถพื้นฐาน มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณสามารถบูรณาการใช้ในการปฏิบัติงานและในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

2.5 คุณสมบัติของบัณฑิตที่นายจ้างต้องการ

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า องค์กรที่ประสบความสำเร็จหรือมีความเจริญก้าวหน้า นั้น นอกจากจะต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถแล้ว ยังจะต้องอาศัยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงานด้วย การที่บุคคลได้ทำงานที่ตรงกับความถนัดและความสามารถของตนเอง จะทำให้เกิดความพึงพอใจ มีความสุขและประสบความสำเร็จในการทำงานในที่สุด ดังนี้ พยอม วงศ์สารศรี (2538) กล่าวถึง ปรัชญาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ไว้ดังนี้

- 1) ถ้าในองค์กรประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถจะทำให้องค์กรพัฒนาและเจริญเติบโต หากผู้บริหารเชื่อในความคิดนี้จะดำเนินการสรรหา คัดเลือก และบรรจุบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานเข้ามาอยู่ในองค์กร
- 2) ถ้าองค์กรประกอบด้วยสมาชิกที่มีความพึงพอใจระหว่างสมาชิกกับสมาชิก และระหว่างสมาชิกกับผู้บังคับบัญชาในระดับต่างๆ แล้วจะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในองค์กร หากผู้บริหารเชื่อในข้อความนี้จะเป็นแนวทางให้ฝ่ายบริหารดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพของการสื่อสารการสร้างขวัญกำลังใจแก่มวลสมาชิก เพื่อก่อให้เกิดความจงรักภักดีต่อองค์กร
- 3) ถ้าบุคคลได้ทำงานตรงกับความถนัด ความสามารถของตนเอง จะเกิดความพึงพอใจและมีความสุขในการทำงาน ฉะนั้นการพัฒนา เลื่อนตำแหน่ง ควรคำนึงถึงแนวคิดนี้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาองค์กร ดังนั้นการสร้าง “คน” หรือการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ จึงเป็นเป้าหมายที่

สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา มีการศึกษาการติดตามผลของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา และหาข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่หน่วยงานต้องการเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

พรชัย มงคลวนิช (2539) มีแนวคิดเกี่ยวกับการผลิตบัณฑิตเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่ศตวรรษที่ 21 ไว้ว่าสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงต่างๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ เน้นการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และการสร้างผู้เรียนให้มีความสามารถอย่างยั่งยืน เช่น วิทยาลัยอัลเวอร์โน แห่งเมืองมิลวอกกี (Alverno College, Milwaukee) ประสบความสำเร็จในการสร้างให้นักศึกษาที่มีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก มีความสามารถในการสื่อสารด้วยวิธีต่างๆ ได้อย่างเต็มที่และมีบุคลิกภาพที่น่าประทับใจ ทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพและสถาบัน

คุณลักษณะดังกล่าว ย่อมเป็นบุคลิกเป้าหมายที่สถานศึกษาทั้งหลายพยายามที่จะสร้างให้มีขึ้นในตัวนักศึกษา มีการศึกษาค้นคว้าว่าคุณสมบัติเช่นไร จึงจะเป็นที่ต้องการของหน่วยงาน

ธงชัย สันติวงษ์ (2537) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของแรงงานที่นายจ้างต้องการไว้ว่า รายละเอียดของคุณสมบัติของแรงงาน (Job Specification) จะต้องเป็นอย่างไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของแรงงานในแต่ละองค์การ แต่โดยทั่วไปแล้วหัวข้อที่จำเป็นต้องมีอยู่ในข้อความระบุคุณสมบัติของแรงงานที่ต้องการนั้น ควรจะต้องประกอบด้วย ความชำนาญ ความพยายาม ความรับผิดชอบ และสภาพของงาน

1) ความชำนาญ (Skill) หมายถึง พื้นฐานการศึกษาและประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการทำงานดังกล่าว

2) ความพยายาม (Effort) หมายถึง การระบุสิ่งจำเป็นที่ต้องมีเกี่ยวกับการใช้ความคิดและการใช้ร่างกายของงานนั้นที่ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้

3) ความรับผิดชอบ (Responsibility) งานเกือบทุกงานล้วนแต่ต้องมีลักษณะของความรับผิดชอบที่ผู้ทำงานต้องมีอยู่เสมอ ไม่แบบใดก็แบบหนึ่ง

4) สภาพของงาน (Job Conditions) หมายถึง การระบุให้เข้าใจถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นกายภาพ และบรรยากาศรอบๆ งานนั้น

2.6 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

2.6.1 ความหมายของการจัดการศึกษา

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 4 ได้ให้ความหมาย “การศึกษา” หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“การศึกษา” หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่นำบุคคลเข้าสู่การดำรงชีวิตในสังคม หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นกระบวนการอบรมบ่มนิสัยให้มนุษย์สามารถประพฤติปฏิบัติตามและประกอบอาชีพการงานร่วมกับมนุษย์อื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม

2.6.2 การจัดการศึกษาอุดมศึกษา

พระครูสุนทรธรรมโสภณ (วิเชียร ปญฺญาวุฑฺฒ) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาในระดับที่พ้นจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ พ้นจากประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไปแล้ว นับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาสมองของสังคมประเทศชาติ เพราะคนที่ผ่านการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้ว จัดได้ว่าจะออกไปทำงานในตำแหน่งที่เป็นกลไกอันสำคัญของการพัฒนาสังคมทุกภาคส่วน ตามโครงสร้างการจัดระดับคุณภาพของคนที่มีความคิดความเชื่อกันอยู่ในสังคมปัจจุบัน ส่วนการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีพระพุทธศาสนาเป็นตัวกำหนดทิศทางนั้นเป็นเรื่องที่ควรนำมาพิจารณา และเป็นเรื่องแปลกที่นักวิชาการไทยส่วนหนึ่งไม่สนใจประเด็นเหล่านี้เท่าที่ควร เพราะมีความรู้สึกว่ามีโก้เหมือนการเดินตามกันฝรั่ง พวกนักวิชาการเหล่านั้นจึงคิด จึงพูดและทำตามอย่างฝรั่งทำ พูดและคิดโดยดุษฎีจึงไม่มั่นใจว่าเขาเหล่านั้นมีความเป็นไทยเหลืออยู่

2.6.3 การจัดการศึกษาของประเทศไทย

สุธาสนี แม้นญาต (2551) ได้วิเคราะห์การจัดการศึกษาของประเทศไทยกับวิวัฒนาการของทฤษฎีบริหารการจัดการศึกษาไว้ว่า การศึกษาวิวัฒนาการของทฤษฎีทางการบริหารมีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารจัดการศึกษาเนื่องจากจะช่วยให้ทราบถึงสิ่งที่มีมาก่อนหน้าอันจะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบันได้กระจ่างขึ้นสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

หากพิจารณาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จะเห็นได้ว่าในด้านโครงสร้างองค์การทางการศึกษาของไทย ยังอาศัยหลักการของการบริหารตามทฤษฎีแบบดั้งเดิมเป็นพื้นฐาน โดยมีหลักการที่เป็นส่วนเน้นที่สำคัญ คือ หลัก 14 ข้อ ของ Fayol ในเรื่องของหลัก

ความเป็นเอกภาพในทิศทาง และหลักความเป็นเอกภาพในการสั่งการ จะเห็นได้ที่กำหนดไว้ในมาตรา 9 ว่า “ให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการมีเอกภาพ ด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ” ดังกรณีที่จะมีแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแผนแม่บทที่หน่วยงาน ภายใต้สังกัดจะต้องนำไปปฏิบัติแทน หลักการบริหารแบบราชการของ Max Weber ในเรื่องของหลักการมีสายการบังคับบัญชา จากกระทรวงสู่สำนักคณะกรรมการในส่วนกลางสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามลำดับ หลักการแบ่งงานกันทำ ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา เป็นต้น นอกจากนั้นยังยึดหลักความเป็นมาตรฐานของงาน ในการให้มีระบบการประกันคุณภาพ ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์และทำการประเมินทุกระยะ 5 ปี ตามมาตรา 47 , 48 และมาตรา 49

ขณะเดียวกันก็ได้นำหลักการตามกรอบแนวคิดทฤษฎีสมัยใหม่ เข้ามาบูรณาการร่วมด้วยเช่น หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะจากชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งระบบการศึกษาได้จำแนกประเภทการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท ที่เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกัน ได้แก่ การศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น นอกจากนั้นรูปแบบของการบริหารของหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง ในเขตพื้นที่การศึกษาและในสถานศึกษา ก็ยังยึดถือหลักการมีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการกำหนดให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมในรูปแบบคณะกรรมการ จึงถือว่าการปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการมีผู้บริหารเดี่ยวไปเป็นบริหารแบบพหุที่คำนึงถึงหลักการบริหารแบบมีอำนาจร่วมมากกว่าหลักการมีอำนาจเหนือว่าที่เป็นหลักการของทฤษฎีดั้งเดิม ลักษณะขององค์การทางการศึกษาไทยในปัจจุบันในด้านการบริหารการศึกษา สามารถนำเอาหลักการทั้งของทฤษฎีดั้งเดิมและทฤษฎีสมัยใหม่มาบูรณาการในการบริหารร่วมกันได้ เพื่อให้เกิดองค์การที่มีความคาดหวังกันกับการตอบสนองต่อความต้องการของส่วนกลางหรือระดับชาติ และต่อระดับท้องถิ่นด้วย ตามรูปแบบการกระจายอำนาจเชิงการบริหารที่หน่วยงานได้สังกัดต้องปฏิบัติงานภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด ตามนโยบายการกระจายอำนาจหน้าที่บางส่วนมาให้ ซึ่งจุดเด่นของการบริหารกับแนวคิดใหม่ที่สามารถบูรณาการการร่วมกันให้เกิดทิศทางแห่งการปฏิบัติที่นำไปสู่สัมฤทธิ์ผลในเป้าหมายการพัฒนาองค์กรสู่ความก้าวหน้าตามที่คาดหวัง

2.6.4 วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545) กล่าวว่า ในขณะที่การจัดการศึกษามุ่งเป้าหมายระยะยาวสำหรับการพัฒนาของแต่ละบุคคล และการพัฒนาสังคม แต่การจัดการศึกษาโดยทั่วไปย่อมมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งบรรลุหลายประการ ได้แก่

- 1) ให้บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยถ่ายทอดหรือปลูกฝังเนื้อหาความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ได้รับการศึกษา

วางตัวได้เหมาะสมในสังคม และมีความสามารถประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจหรือตามโอกาสของแต่ละคนได้ สถานศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียกว่า โรงเรียน มหาวิทยาลัย ศูนย์การเรียนรู้ สถานศึกษาปฐมวัย ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการทางการศึกษา

2) เตรียมเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ และจัดให้เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษาเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองต่อเนื่อง โดยส่งเสริมเกื้อหนุนให้เด็กก่อนวัยเรียนขั้นพื้นฐาน ได้มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย เชื้อปัญญา ความสนใจที่เหมาะสม มีความพร้อมในการศึกษาระดับสูงขึ้นไป การจัดการส่วนนี้ โดยทั่วไปเป็นความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น ส่วนเด็กในวัยเรียนทุกระดับจะได้รับการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการเตรียมตัวระดับพื้นฐาน และเพื่อมีความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพการงานต่อไป

3) ให้โอกาสทางการศึกษา โดยเข้าถึงผู้รับบริการที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษาดังตามปกติที่มีอยู่หลากหลาย การจัดการศึกษาลักษณะนี้มุ่งไปที่ผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีความยากจน ผู้ที่พลาดโอกาสได้รับการศึกษาในช่วงของชีวิต ผู้ที่มีปัญหาทางร่างกาย จิตใจหรือสติปัญญา การจัดการศึกษาเช่นนี้มักดำเนินการโดยสถานศึกษาเฉพาะด้าน เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หรือโดยวิธีการอื่นนอกกรอบและตามอัธยาศัย เช่น ศูนย์การเรียนรู้การศึกษาในระบบทางไกล เป็นต้น

4) ตอบสนองความต้องการทางการศึกษาระดับสูงในเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์นี้มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจดำเนินการโดยสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์วิจัยระดับสูง มุ่งคิดค้นเนื้อหาสาระที่แปลกใหม่จากเดิม นอกจากนี้ยังรวมถึงการฝึกอบรมเฉพาะทาง เช่น ด้านการเกษตร การอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นต้น มักดำเนินการในรูปแบบการประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การดูงาน การฝึกปฏิบัติเฉพาะ เป็นต้น

5) พัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เต็มตามความสามารถและตอบสนองวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาข้อนี้เน้นการพัฒนามนุษย์ในลักษณะบูรณาการ คือ ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม ความคิด ความสำนึก ความรับผิดชอบ เป็นต้น ซึ่งตามปกติควรเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา แต่หากสถานศึกษาไม่สามารถดูแลให้ครบถ้วนได้ ก็ต้องจัดส่วนเสริมเติมในลักษณะการฝึกอบรมเฉพาะการแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนปกติหรือการใช้สื่อต่างๆ ช่วยเสริม วัตถุประสงค์ส่วนนี้ยังรวมถึงการพัฒนาทักษะและคุณภาพของผู้ที่ทำงานแล้วหรือผู้ที่ผ่านการศึกษาตามกระบวนการปกติ ให้สามารถติดตามความรู้ใหม่ๆ และวิทยาการที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นตัววัดความสามารถในการจัดการของผู้บริหาร จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารต้องกำหนดเกณฑ์จากวัตถุประสงค์ที่ระบุ และผู้บริหารต้องได้รับการประเมินจากเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดด้วย

2.6.5 เป้าหมายของการจัดการศึกษา

เป้าหมายของการจัดการศึกษาในภาพรวมคือสมาชิกทุกคนในสังคม แต่เนื่องจากมวลชนเหล่านี้มีจำนวนมากเกินกว่าที่จะมีองค์กรใดสามารถจัดการศึกษาให้ครบถ้วนครอบคลุมได้ จึงต้องมีการแบ่งกลุ่มประเภทของเป้าหมายออกตามความเหมาะสมในการจัดการ เช่น แบ่งตามอายุ แบ่งตามสาระเนื้อหา แบ่งตามลักษณะของบุคคล เป็นต้น

เป้าหมายของการจัดการศึกษาอาจแบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

1) เด็กก่อนวัยเรียนเมื่อทารกคลอดออกจากครรภ์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่า ตายาย ญาติ หรือคนเลี้ยงดู เป็นกลุ่มบุคคลเริ่มแรกที่ทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดู และขณะเดียวกันก็ให้ การศึกษาอบรมด้วย การให้การศึกษาลักษณะนี้ โดยทั่วไปยังไม่เป็นระบบ แต่เป็นธรรมชาติ จึงยังไม่ ถือว่าเป็นการจัดการศึกษา และทั้งนี้เมื่อทารกเติบโตขึ้นพอช่วยตนเองได้แล้ว พ่อแม่ซึ่งต้องมีภาระ ประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงลูก ไม่อาจดูแลบุตรได้ ก็ปล่อยให้อยู่ในการดูแลของบุคคลอื่น เช่น บุคคล ในกลุ่มเครือญาติหรือมิฉะนั้นก็ต้องจ้างคนดูแล ทางเลือกอีกประการหนึ่งคือ การส่งบุตรหลานเข้ารับ การอบรมศึกษาในศูนย์การเรียนปฐมวัย ศูนย์รับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งถือเป็น สถานศึกษาเบื้องต้นที่มีการจัดการศึกษา โดยมีผู้ดูแลที่ได้รับการศึกษาอบรมมาพอสมควรเป็นผู้ดูแล และเมื่ออายุถึงวัยประมาณสามขวบ สถานศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้มีการจัดการศึกษาที่เป็นระบบและมี รูปแบบมากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กวัยนี้เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการเตรียมความพร้อม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรม การเคลื่อนไหวตามจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นต้น

2) บุคคลในวัยเรียน ผู้ที่อยู่ในวัยเรียน โดยทั่วไปหมายถึง ผู้ซึ่งรัฐกำหนดให้ ผู้ปกครองต้องนำไปเข้าเรียน คือ อยู่ในข่ายการศึกษาภาคบังคับ โดยแต่ละประเทศกำหนดอายุไว้ แตกต่างไป ตามที่เห็นว่าเหมาะสมสำหรับประเทศไทยกำหนดให้การศึกษาในระดับประถมถึงชั้น มัธยมศึกษาปีที่สามเป็นการศึกษาภาคบังคับ และหากผู้ปกครองมีความพร้อมก็ส่งเสียให้บุตรหลานของ ตนได้เรียนต่อสูงขึ้นไปอีกตามกำลังความสามารถ ระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้อาจแบ่งได้ หลายระดับ ได้แก่

(1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไปเป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ในวัยเรียนในระบบการเรียนในโรงเรียน ในครอบครัว หรือในสถานศึกษารูปแบบอื่น ในประเทศไทย การศึกษาขั้นพื้นฐานไล่เรียงกันไปตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นประถมศึกษา

ปีที่หก) ไปจนจบชั้นมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่หก) การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมักใช้เวลาประมาณสิบสองปีเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงปลายของการศึกษาระดับนี้เยาวชนที่สนใจศึกษาสายอาชีพแทนที่จะศึกษาสายสามัญก็อาจเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ ซึ่งได้แก่โรงเรียนอาชีวศึกษาระดับต้นต่างๆ ได้

(2) การศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เรียนที่มุ่งศึกษาต่อก็อาจเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (ซึ่งรวมสถาบันอุดมศึกษาสายอาชีพต่ำกว่าปริญญาด้วย) ในกรณีที่ศึกษาระดับปริญญาก็อาจศึกษาต่อเนื่องไปตั้งแต่ระดับปริญญาตรี โท เอก หรือศึกษาเฉพาะด้านหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอก

3) ผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลลักษณะพิเศษ กลุ่มเป้าหมายนี้เป็นคนกลุ่มพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากบุคคลปกติทั่วไป สิ่งที่ทำให้แตกต่างนั้นอาจเกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจ คือ คนจนที่ด้อยโอกาสในการเล่าเรียนตามปกติ เช่น เด็กที่ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียน เด็กไร้ผู้อุปการะ หรือความแตกต่างอาจเกิดจากลักษณะทางร่างกาย จิตใจ และสมอง เช่น เด็กพิการ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีปัญหาทางจิตใจและอารมณ์ เด็กอัจฉริยะ เป็นต้น ผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลลักษณะพิเศษเฉพาะเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อให้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเช่นเดียวกับเด็กอื่น แต่การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายนี้จำเป็นต้องจัดให้ตามรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะและความจำเป็นสำหรับกลุ่มด้วย โดยอาจต้องมีครูที่ได้รับการอบรมมาเป็นการเฉพาะ ในกรณีที่ผู้ด้อยโอกาสร่วมเรียนในชั้นเรียนปกติ ครูจำเป็นต้องให้ความสนใจผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องใช้ความอดทน ความเมตตา ความเข้าใจ และความละเอียดละไมในการปฏิบัติต่อพวกเขา สำหรับผู้บริหารที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสต้องมีความเข้าใจ มีทักษะและได้รับการอบรมมาโดยเฉพาะอย่างพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

4) ผู้มีงานทำ ผู้ที่ประกอบอาชีพการงานแล้วกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่ง บุคคลเหล่านี้ได้รับการศึกษาแตกต่างกัน และมุ่งศึกษาเพิ่มเติม โดยมีเหตุผลต่างกันไป ส่วนหนึ่งเข้าศึกษาระดับสูงขึ้นไปในสถาบันการศึกษาปกติหรือเข้ารับการศึกษาดูตามโครงการพิเศษ (เช่น โครงการศึกษาเฉพาะที่มีผู้จัดบริการให้ในสถานที่ทำงาน โครงการศึกษาอบรมเฉพาะด้าน เป็นต้น) นอกจากนี้หน่วยงานทางการศึกษาอาจจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยในรูปแบบต่างๆ เช่น การศึกษาสัจจรถที่ผู้สอนตระเวนให้ความรู้ การศึกษาผ่านสื่อโทรคมนาคม การศึกษาโดยเอกสารหรือสื่อการเรียนรู้อย่างตนเองต่างๆ การจัดการศึกษาเช่นนี้ อาจมีการรับรองวุฒิให้หรือไม่เทียบวุฒิต่างเป็นทางการก็ได้ การจัดการอบรมสำหรับผู้มีงานทำ รวมถึงครูต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้วย ครูจึงควรสนใจติดตามรับการอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตน

5) รูปแบบวิธีการเรียนการสอน การศึกษายุคใหม่นั้นมีความแตกต่างไปจากการศึกษายุคก่อน ซึ่งเน้นที่ตัวครู ระบบการศึกษายุคใหม่นั้นให้ความสำคัญที่ตัวผู้เรียน ดังนั้น รูปแบบ

วิธีการเรียนการสอนใหม่จึงแตกต่างไปจากเดิม จึงเกิดคำว่า “ปฏิรูปการเรียนรู้” ซึ่งนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำชมนอกสถานที่เรียน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือประกอบ รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่ๆ นี้ ผู้สอนพึงระมัดระวังเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนของตน

6) ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ในการเรียนจัดการศึกษา ยังมีผู้ที่รับผิดชอบที่อาจไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรงอีกหลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปโดยเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และยังจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาอื่นร่วมด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียน งานโภชนาการ และสุขอนามัย รวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่นๆ

7) เงินทุนสนับสนุน การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน เป็นต้น เงินทุนเหล่านี้ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมาย

8) สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม การจัดการศึกษาในระบบที่ยังต้องอาศัยชั้นเรียนยังเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นอาคารสถานที่ ห้องเรียน และบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษาจึงเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ ถึงแม้จะมีการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อทางไกลก็ตาม ก็ยังต้องมีสถานที่สำหรับการบริหารจัดการ การผลิตและถ่ายทอดสื่อหรือการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้อาคารเป็นสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอน สิ่งที่ผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาต้องสนใจดูแล คือความเพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย และการมีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อการเรียนรู้ ส่วนครูก็ต้องรับผิดชอบในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม หากจำเป็นต้องใช้งบประมาณปรับปรุงก็ควรแจ้งผู้บริหารให้ช่วยดำเนินการ

9) ผู้เรียน ผู้เรียนหรือผู้ศึกษาถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียนคือผู้รับการศึกษา และเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การปรับเปลี่ยนความรู้ และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษา จึงครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษาอบรม การประเมิน และการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ เป้าหมายการจัดการศึกษาในภาพรวมจึงมิได้จำกัดวงแคบเฉพาะในสถานที่ แต่มุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีปรัชญาพื้นฐานสำคัญ คือ “ทุกคนต้องเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษาและการศึกษาต้องจัดสำหรับทุกคน”

2.6.6 ดัชนีชี้วัดและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545) กล่าวว่า ในขณะที่การจัดการศึกษามุ่งเป้าหมายระยะยาว ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษานั้น เน้นที่คุณภาพของผลผลิตของกระบวนการศึกษาเป็นหลัก ส่วนปริมาณเป็นปัจจัยรอง กล่าวคือ การจัดการศึกษาต้องมุ่งถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ในเชิงคุณภาพเป็นเกณฑ์ โดยมีดัชนีชี้วัดบางประการ ดังต่อไปนี้

1) คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพของผู้เรียนถือว่าเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษา คำว่า “คุณภาพของผู้เรียน” มีความหมายครอบคลุมหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะ และพฤติกรรม ดัชนีชี้วัดคุณภาพของผู้เรียนซึ่งจะใช้วัดผล การจัดการศึกษาต้องเป็นผลทางตรงหรือทางอ้อมที่มาจากจัดการศึกษา ไม่ใช่ผลบังเอิญหรือผลที่ไม่เกี่ยวเนื่องกัน เช่น สถานศึกษาอาจสอบไม่ดี แต่นักเรียนทำคะแนนผลสอบได้ดีเพราะไปรับการสอนพิเศษ หรือผู้ปกครองกดดันดูแลและสั่งสอนเพิ่มเติม ในแง่คุณภาพของผู้เรียน ครูควรกำหนด วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (วัตถุประสงค์ที่วัดได้จริง) ที่มุ่งให้เกิดขึ้นอันเป็นผลจากการจัดการเรียนการสอนของครู และประเมินวัตถุประสงค์ดังกล่าวเพื่อวัดประสิทธิภาพของวิธีการสอนของตน

2) คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ขึ้นกับปัจจัยหลายประการ ซึ่งเป็นปัจจัยชี้วัดในระบบประกันคุณภาพการศึกษา เช่น คุณภาพของครู สภาพแวดล้อม รูปแบบและระบบการเรียนการสอน สื่อและเทคโนโลยี กระบวนการเรียนรู้ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่นำมากำหนดเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพของการจัดการศึกษาได้ ครูต้องถือว่าการพัฒนาคุณภาพของการสอนนั้นเป็นความท้าทายของอาชีพครู และต้องไม่หยุดยั้งในการปรับปรุงคุณภาพดังกล่าว ทั้งโดยการค้นคิดเองหรือการเข้ารับการอบรมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อศิษย์ของตน

3) ความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาต้องมีค่าใช้จ่าย ความคุ้มค่าจึงถือเป็นดัชนีชี้วัดการจัดการศึกษาด้วย คำว่า ความคุ้มค่านี้มีได้หมายถึง การประหยัด ด้านงบประมาณแต่เพียงอย่างเดียว แต่หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาที่ให้ผลคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ บ่อยครั้งเราพบว่า ค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนอาจสูงกว่าการจัดการศึกษานอกระบบ แต่ต้องถือว่าคุ้มค่า เพราะผู้เรียนมีโอกาสได้ร่วมในสังคม มีเพื่อน มีผู้ให้คำแนะนำปรึกษาในด้านต่างๆ แต่ในทางตรงกันข้าม หากพบว่าการจัดการศึกษาในชั้นเรียนนำไปสู่การติดยาเสพติด การมั่วสุมทางเพศ ความเสื่อมของศีลธรรม หรือความไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพและชีวิตก็ต้องถือว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สร้างผลดังกล่าว ไม่คุ้มค่าและหากการศึกษาของทั้งระบบโรงเรียนนำไปสู่สภาวะอันไม่พึงปรารถนานานัปประการ ก็จำเป็นที่ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาหรือผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาต้องทบทวนแก้ไขโดยเร็ว

4) ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา ผลลัพธ์หรือผลสะท้อนหมายถึง ผลต่อเนื่องที่เกิดจากการจัดการศึกษา เช่น นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนประจำจังหวัดแห่งหนึ่งได้คะแนนระดับดี ถือเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพผู้เรียน ส่วนนักเรียนจากโรงเรียนนี้สามารถสอบเข้า

มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้เป็นจำนวนมาก ถือเป็นผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาของโรงเรียนนี้ และการที่ศิษย์เก่าของโรงเรียนไปประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน ก็ถือเป็นผลลัพธ์ต่อเนื่องกันไป ส่วนผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาในภาพรวมของประเทศหนึ่ง ก็พิจารณาได้จากความเจริญของประเทศ สภาพปัญหาภายในประเทศ หรือความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ส่วนหนึ่งอันเกิดจากคุณภาพของประชากรที่ได้รับการศึกษาของประเทศ เป็นต้น

ดัชนีชี้วัดข้างต้นนี้เป็นเพียงตัวบ่งชี้กว้างๆ ที่ผู้บริหารต้องไปแจกแจงรายละเอียดเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของการบริการ ครุณาไปกำหนดเป้าหมายผลการสอนของตน ส่วนผู้แทนชุมชนและท้องถิ่นหรือผู้ปกครองอาจเลือกประยุกต์เพื่อประเมินความสำเร็จของการเรียนการสอนหรือการจัดการศึกษา ทั้งนี้การกำหนดดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวมิได้มุ่งเพียงประเมินความดีความชอบหรือฐานะตำแหน่งของบุคคล เปรียบเสมือนกระจกส่องตัวเอง อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการปรับปรุงพัฒนาหรือแสวงหาการช่วยเหลือสนับสนุนต่อไป

2.6.7 จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาใหม่

การจัดการอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาต่อจากระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นด่านสุดท้ายในการเตรียมคนที่มีคุณภาพ เพื่อการดำรงตนในสังคมอย่างเป็นสุข เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อการพัฒนาสังคม และการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญทัดเทียมนานาประเทศ การจัดการศึกษาของไทยดังกล่าว แต่เดิมนั้นมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ (เกษม สุวรรณกุล , 2531)

- 1) มีจุดมุ่งหมายหลักที่จะผลิตบุคคลเพื่อไปรับราชการ
- 2) เป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นหนักแต่การสอนเพียงอย่างเดียว
- 3) เป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยราชการ (เว้นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองในระยะแรก)

ด้วยลักษณะข้างต้นทำให้คนไทยติดยึดกับความเป็นข้าราชการ ติดยึดกับเครื่องหมายและยศถาบรรดาศักดิ์ ซึ่งต่อมาต้องมีการปฏิรูปใหม่ มีการแต่งตั้งทบวงมหาวิทยาลัยขึ้นมา รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษา โดยเฉพาะนอกเหนือจากบางสถาบันที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การอยู่ภายใต้ทบวงมหาวิทยาลัยทำให้การจัดการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีบทบาทหรือภารกิจหลักของการอุดมศึกษาที่ชัดเจนเป็น 4 ประการ

- 1) การสอนและการผลิตบัณฑิต
- 2) การวิจัย
- 3) การบริการทางวิชาการแก่สังคม
- 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ทั้งนี้ผู้ศึกษาจะขออ้างเฉพาะบทบาทของอุดมศึกษาด้านการสอนและการผลิตบัณฑิตเพียงประเด็นเดียว โดยทบวงมหาวิทยาลัย (2543) กล่าวว่า ปัจจุบันการอุดมศึกษาไทยกำลังประสบ

ภาวะวิกฤตทั้งด้านคุณภาพและประสิทธิภาพอีกทั้งยังไม่สามารถทำหน้าที่กลไกระดับสมองในการแก้ไข ปัญหาวิกฤตของชาติได้ตามบทบาทหน้าที่อันควรจะเป็นอุดมศึกษาสร้างปัญญาไม่ล้า เน้นเพียงการ ท่องจำจากการถ่ายทอดและการสอน แม้จะมีบัณฑิตเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากแต่มักเกิดขึ้นน้อย ในสังคมปัจจุบัน อุดมศึกษาขาดเอกภาพในเชิงนโยบาย และการบริหารจัดการอุดมศึกษายังกระจุกตัว อยู่ในกรุงเทพมหานคร สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นการสอน ละเลยการวิจัยเพื่อเสริมสร้าง องค์ความรู้ เกิดปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี การร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมยังมีย้อย่างจำกัด โดยสรุปแล้วจุดอ่อนที่สำคัญของ อุดมศึกษาจะเกี่ยวข้องกับประเด็นเชิงคุณภาพ ทั้งคุณภาพของหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียน การสอน ขาดแคลนอาจารย์และขาดการวิจัยอย่างจริงจัง

ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับอุดมศึกษาจึงได้ร่วมมือกันกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิต ขึ้นมาใหม่ ดังวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนานักศึกษา (แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 9) ไว้ดังนี้

- 1) มีความรู้ ทักษะ (ด้านวิชาการ วิชาชีพ วิชาชีพชีวิต) และความสามารถระดับสากลเรียนรู้ (ใฝ่รู้) ตลอดชีวิต
- 2) มีคุณธรรม จริยธรรม วินัย ความรับผิดชอบ และความเป็นผู้นำ
- 3) มีสติปัญญาและวิจารณญาณ มีวิธีคิดอย่างเป็นระบบ และสามารถแก้ไข ปัญหาได้
- 4) เข้าใจความเป็นจริงของสังคมไทย และสังคมโลก รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงการแข่งขันในระดับสากลและสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข
- 5) มีความเป็นประชาธิปไตย
- 6) มีจิตสำนึกและภาคภูมิใจในความเป็นไทย สามารถใช้ภูมิปัญญาไทยในการ พัฒนาประเทศ
- 7) ตระหนักในคุณค่าทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 8) มีจิตสำนึกและศักยภาพในการสร้างงาน
- 9) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี

จากวัตถุประสงค์ของการพัฒนาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังได้มีการกำหนดการสร้างสรค์ องค์ความรู้ เพื่อการพัฒนาการศึกษา หรือเอื้อการพัฒนาการศึกษาอีก 10 ประการ (แผนพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 9) คือ

- 1) สร้างหลักสูตรที่เน้นกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยศึกษาจาก การตั้งประเด็นปัญหา
- 2) สร้างโอกาสการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมจัด กิจกรรมกับสถาบัน

- 3) จัดกิจกรรมเสริมความรู้นอกหลักสูตรตามความสนใจของนักศึกษาทั้งในและนอกชั้นเรียน
- 4) จัดหาอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการหาความรู้ของนักศึกษา เช่น Computer Internet และสื่อสารโทรคมนาคมทั้งในสถาบันและหอพัก
- 5) ร่วมมือกับฝ่ายวิชาการ จัดกิจกรรมสัมมนา ชำนาญ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาที่เรียน
- 6) ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ด้านภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น โดยผ่านชมรมวิชาการของสโมสรนักศึกษา
- 7) ส่งเสริมหลักสูตรของสถาบันให้มีลักษณะเอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับสถานประกอบการ
- 8) ปรับปรุงหลักสูตรในหมวดการศึกษาทั่วไป ให้มีรายวิชาที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา
- 9) กำหนดเป็นระเบียบ/ข้อบังคับให้สามารถเทียบโอนประสบการณ์ในการทำงานกิจกรรมนักศึกษาเป็นความสามารถทางวิชาการตามหลักสูตรได้
- 10) สนับสนุนให้อาจารย์บูรณาการกิจกรรมวิชาการกับกิจกรรมนักศึกษาเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอน

สำหรับหลักสูตรในหมวดการศึกษาทั่วไป ที่ให้มีรายวิชาที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษานั้น เนื่องจากในแผนฉบับนี้ให้ความสำคัญกับประสบการณ์นอกชั้นเรียน ซึ่งนักศึกษาจะได้รับจากการร่วมกิจกรรมนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทั้งนี้เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จะสร้างให้นักศึกษามีความรู้คู่คุณธรรม (แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 9) กล่าวว่า “สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความเป็นผู้นำมีจิตสำนึกแบบผู้ประกอบการ มีความคิดและวิจารณ์ญาณ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีวินัย มีความรับผิดชอบนำไปสู่การพัฒนาประเทศไทยได้”

กล่าวโดยรวมจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาใหม่ จึงต้องตระหนักถึงการให้ทักษะความรู้และประสบการณ์แก่นักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปเป็นพื้นฐานในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตต่อไป

2.6.8 หลักการบริหารหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2551) กล่าวว่า การทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาอย่างชัดเจนและถูกต้องถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ โดยมีหลักและแนวคิดที่สำคัญ 9 ประการ ดังนี้

1) การวางแผนงานหลักสูตร ในช่วงระยะเปลี่ยนผ่านของการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกโรงเรียนจะมีทั้งหลักสูตรใหม่และหลักสูตรเก่า หลักสำคัญในการบริหารหลักสูตรคือ จะต้องทำให้ผู้เรียนสูญเสียประโยชน์น้อยที่สุด เพราะฉะนั้นจะต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนหลักสูตรให้น้อยและสั้นที่สุด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนที่ดี ต้องจัดระบบให้ดี มีข้อมูลที่ชัดเจนและเตรียมทุกอย่างให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

2) การจัดระบบข้อมูลโรงเรียน นับเป็นพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการบริหารหลักสูตร

3) เอกสารหลักสูตร จะต้องชี้แจงการสอนอย่างถูกต้อง ชัดเจน และทันสมัย เอกสารประกอบหลักสูตรและรายวิชาที่ละเอียดประณีต จะช่วยให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปโดยง่าย สามารถติดตามการทำงานได้อย่างใกล้ชิดและเป็นขั้นเป็นตอน

4) คณาจารย์มีคุณภาพ เข้าใจหลักสูตรอย่างดี เมื่อครูเป็นผู้เขียนหลักสูตรเอง แล้วย่อมจะทำให้การศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรเป็นไปโดยง่าย สามารถปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในห้องเรียนได้

5) ผู้เรียนมีความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานและคุณธรรม ทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม สถานศึกษาจะต้องจัดเตรียมระบบข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน โดยครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนทุกๆ ด้าน

6) มีทรัพยากรสนับสนุนที่ดีและเพียงพอ การบริหารการศึกษาในอนาคตอันใกล้ เป็นการกระจายอำนาจในหลายๆ ด้าน ท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรในการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมทั้งเรื่องงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน การระดมทรัพยากรจะต้องกระทำอย่างหลากหลายและกว้างขวางขึ้น

7) ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาดีและมีประสิทธิภาพ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจุดเน้นอีกเรื่องหนึ่งคือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะมีสอดแทรกอยู่เป็นระยะๆ ตลอดเวลา บทบาทในเรื่องนี้ไม่ใช่ภาระหน้าที่ของครูคนใดคนหนึ่ง แต่ครูทุกคนจะมีบทบาทเป็นครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวได้ โดยเฉพาะครูที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก

8) มีบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ ทุกจุดทุกมุมของโรงเรียนและชุมชนเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ไม่ใช่จะต้องเรียนจากตำราอย่างเดียว หากครูเข้าใจก็จะสามารถดึงประสบการณ์ของผู้เรียนเข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้ได้ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องอาศัยความเอาใจใส่อย่างสูงจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น การจัดแสดงนิทรรศการหรือข้อมูล

ข่าวสารต่างๆ ในโรงเรียน หากทำให้เป็นปัจจุบันและให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำ ก็จะเป็นกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ชิดเด็กได้อีกแหล่งหนึ่ง เช่น นำผลงานของเด็กที่ดีเด่นมาแสดงทั้งด้านศิลปะ หรือในโรงอาหาร ติดป้ายให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับโภชนาการ เป็นต้น

9) มีระบบการติดตามประเมินผล คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรายวิชา จะต้องมาพูดคุยกันในแต่ละภาคการศึกษา และทุกสิ้นปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาก็จะต้องจัดการประเมินผล คูภาพรวม และเขียนรายงานออกมา เป็นการประเมินภายในไปในตัวเป็นการทำงานที่ผลการปฏิรูปการเรียนการสอนจะไปสู่ตัวผู้เรียนโดยตรง และควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง

ระบบบริหารจัดการหลักสูตรที่ดีจึงต้องเป็นระบบที่มีคุณธรรม อันเป็นคุณสมบัติที่ดีทางจิตใจมีความรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอนให้ดีที่สุด เมื่อนำไปประพฤติปฏิบัติจริงถือได้ว่ามีจริยธรรม มีการควบคุมกายวาจา อันเป็นศีลธรรมของผู้สอน ทำให้เกิดความชอบธรรมในการจัดการเรียนการสอน และทุกคนทุกฝ่ายจะต้องมีความสมานฉันท์ ช่วยกันทำงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มเต็มผู้เรียนในทุกๆ ด้าน เมื่อประกอบกับโรงเรียนมีโครงสร้างและทำงานอย่างมีคุณภาพ ก็จะทำให้โรงเรียนเป็นระบบที่มีปัญญาเป็นพื้นฐานสามารถเรียนรู้และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง

2.6.9 วิธีการสอนในระดับอุดมศึกษา

สำหรับวิธีการสอนระดับอุดมศึกษานั้น ผู้สอนจะทำการสอนได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจในหลักจิตวิทยาต่างๆ ซึ่ง เสริมศรี ไชยศรี (2539) กล่าวไว้ในหลักจิตวิทยาทั่วไปที่ใช้ในการสอน 12 ประการ ไว้ดังนี้

1) ผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลในหลายด้าน แม้ว่าจะกลุ่มคล้ายกลุ่มที่ผู้เรียนมีความสามารถระดับเดียวกัน (homogeneous grouping) แล้วก็ตาม ผู้เรียนมีพื้นฐานต่างกันไม่ว่าจะเป็นด้านความเข้าใจ ทักษะ ความรู้สึก เจตคติและสภาพแวดล้อมต่างๆ

2) ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (self concept) และเกี่ยวกับครูของผู้เรียน มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนการสอน

3) การเรียนรู้่อาจหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งก็คือ ผลผลิตของประสบการณ์การเรียนรู้

4) การเรียนรู้นั้นต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉง

5) ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีในสิ่งที่ยอมรับว่ามีประโยชน์หรือมีความหมาย

6) การเรียนรู้จะดีขึ้นเมื่อผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนของตน

7) การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมและทางกายภาพ

8) การเรียนรู้ยิ่งลึกซึ้งยิ่งมักเกิดขึ้นในสถานการณ์การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้มีการประยุกต์การเรียนรู้ ในสถานการณ์ที่เหมือนจริงมากที่สุด

9) ผู้เรียนจะมีแรงจูงใจอยากเรียน ถ้าสามารถโยงสิ่งที่เรียนใหม่กับความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมได้

10) ผู้เรียนจะเกิดแรงจูงใจ ถ้ามีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จอยู่เสมอ

11) ผู้เรียนมักเกิดแรงจูงใจอยากเรียนถ้ารู้สึกว่ายอมรับ

12) ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนมากขึ้น ถ้าเข้าใจและยอมรับจุดมุ่งหมายของการเรียน

นอกจากผู้สอนต้องใช้หลักจิตวิทยาในการสอนแล้ว ผู้สอนยังต้องรู้จักพัฒนาตนเองทั้งในด้านการปรับปรุงบุคลิกภาพ ความรู้ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ รวมทั้งเทคนิควิธีต่างๆ ซึ่ง เสริมสร ไชยสร (2539) กล่าวถึง บทบาทครู ไว้ว่า ครูมีบทบาททำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ คือ มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และความรู้สึกรักใคร่ใหม่หรือดีขึ้น มากขึ้น หรือเหมาะสมขึ้น ครูจะต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่จะสอนและกรรมวิธีในการสอนเป็นอย่างดี ครูดีนั้นไม่ใช่จะมีแต่เพียงความรู้ และทักษะเพื่อการสอนเท่านั้น แต่จะต้องมีความอดทนอย่างพอประมาณทีเดียว ผลงานของครูที่บังเกิดเป็นผลดีแก่ตัวลูกศิษย์ เป็นสิ่งที่ทำให้ครูผู้มีวิญญานครูมีความสุขที่สุด เพราะครูที่ดีมิใช่แต่รักวิชาความรู้ของตนเองเท่านั้น ความสำเร็จของครูมิใช่อยู่ที่การรู้มาก รู้ดี รู้สูง แต่อยู่ที่ความสามารถในการสอนความรู้ต่างๆ ให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจมากกว่าครูสอนคน ดังนั้นงานรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่ของครูจึงอยู่ที่ตัวลูกศิษย์และการเรียนของเขา ผู้เรียนเองอาจจำเนื้อหาวิชาหรือกระบวนการวิชาที่ครูสอนไม่ได้แต่สิ่งที่ผู้เรียนจำได้ก็คือ ครูและความเป็นครูนั่นเอง การที่ครูสอนอบรมเยาวชนนั้นนับเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ที่ครูพึงทำได้ เพื่อสังคมมนุษย์ ผู้ที่เป็นครูจึงควรเชื่อและนับถือตนเอง เชื่อในคุณค่าของสิ่งที่ครูกำลังพยายามทำให้สำเร็จ สิ่งนั้นได้แก่ สอนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้อันจะทำให้ผู้นั้นปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทั้งหลายทั้งปวง

2.6.10 แนวคิดในการออกแบบการสอน

Keller (1983) ศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบเกมที่ช่วยในการเรียนการสอน ซึ่งได้กล่าวว่า กลยุทธ์ในการออกแบบการสอนที่ดี ว่าประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การเร้าความสนใจ (arousing interest)
- 2) การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหา และเนื้อหากับประสบการณ์ (creating relevance)
- 3) การสร้างความหวังที่จะสำเร็จ หรือสร้างแรงจูงใจให้สัมฤทธิ์ให้เกิดขึ้น
- 4) การสร้างความพอใจด้วยการให้รางวัลที่ถูกใจผู้เรียน (production satisfaction through intrinsic/extrinsic rewards)

ส่วน Gagne เสนอหลักการ 9 event of instruction หรือกระบวนการสอน 9 ขั้น ที่เน้นกระบวนการทางสติปัญญาเป็นหลัก

กระบวนการ 9 ขั้นตอน ดังกล่าวได้แก่

1) เป็นการกระตุ้นความสนใจด้วยการสร้างแรงจูงใจ เป็นการอุ่นเครื่องผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้เขายอมรับสิ่งที่เราจะสอนต่อไป อาจเริ่มด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน ผู้สอนควรจะทำให้ผู้เรียนเกิดความท้าทาย (challenge) เกิดจากกิจกรรมที่มีผลลัพธ์ไม่อาจคาดเดาได้ทำได้โดยการจัดระดับความสำเร็จไว้หลายๆ ขั้น ทำอะไรที่สุมเสี่ยงบ้าง เป็นต้น ความใฝ่ฝัน (fantasy) ก็คือ สิ่งที่ผู้เรียนเพิ่มเติม หรือฝันว่าอยากจะมี อยากจะเป็น อย่าลืมนะว่าผู้ใหญ่ชอบฝันแต่ควรเป็นฝันที่ไม่เกินจริง ความอยากรู้อยากเห็น (curiosity) ต่อมความอยากรู้อยากเห็นจะถูกกระตุ้น เมื่อเขาเชื่อว่าความรู้ที่ตนมีอยู่ยังไม่สมบูรณ์พอ ยังกระพร่องกระแพร่ง

2) แจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ บอกผู้เรียนให้ชัดเจนว่าพวกเขาควรจะสามารถทำอะไรได้บ้างหลังจากเรียนจบแล้ว ตรงกับที่เขาคาดหวังไว้หรือไม่

3) โยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม กระตุ้นให้ผู้เรียนนึกถึงประสบการณ์เก่า หรือสิ่งที่เรียนมาแล้ว อาจใช้วิธีถามนำ ใช้ภาพหรือบัตรคำกระตุ้นแล้วให้ผลัดกันเล่าประสบการณ์

4) เราให้สนใจเพื่อเข้าเนื้อหา อย่าลืมนะว่า ผู้ใหญ่ชอบเริ่มต้นเรียนจาก “ปัญหา” ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ดังนั้น ควรเลือกปัญหา โจทย์ หรือกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนด้วย

5) นำเสนอเนื้อหาการเรียน นำเสนอเนื้อหาบทเรียน ด้วยเทคนิควิธีต่างๆ แต่ก่อนตกลงใจเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ควรตอบคำถามต่อไปนี้ให้กระจ่างเสียก่อนว่า

(1) เทคนิควิธีนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงขั้นใด ความรู้/ทักษะ/ทัศนคติ ตรงกับวัตถุประสงค์หรือไม่

(2) วิธีการนั้นสอดคล้องใช้ได้กับเนื้อหาที่จะสอนหรือไม่

(3) เป็นเทคนิคที่ง่าย สั้น ทำให้ผู้เรียนสำเร็จวิชาได้เร็วที่สุดหรือไม่

(4) จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนได้มากพอหรือไม่

(5) เหมาะกับเพศ วัย พื้นความรู้ของกลุ่มผู้เรียนหรือไม่

6) กระตุ้นการเรียนรู้ ควรสอนทีละประเด็นเล็กๆ แล้วกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบสนองบ่อยๆ สรุปเป็นระยะเพื่อเพิ่มความจำ ถ้าจะให้ดีจัดให้ผู้เรียนได้พักยืดสายเล็กๆ เป็นพักๆ สัก 1 – 2 นาที ถ้าเป็นการบรรยาย ควรจัดให้พักทุกๆ 45 – 60 นาที ถ้ามีกิจกรรมเคลื่อนไหว ควรพักทุก 60 – 90 นาที

7) ให้คำแนะนำ ชี้ทางพัฒนา สืบเนื่องจากข้อที่แล้ว เมื่อเรากระตุ้นให้เขาตอบสนองแล้ว เราก็ให้ผลป้อนกลับด้วย อย่าลืมนะ เวลาชม ให้ชมอย่างเปิดเผย หรือแจ่มแจ้ง หากจะติดตลกเตือนให้ทำเป็นการส่วนตัว แต่ทั้งนี้ไม่ว่าจะชมหรือติควรทำอย่างจริงจัง

8) ประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ เพื่อให้ดูว่าเขาจำสิ่งที่เรียนได้หรือไม่ เข้าใจที่เราพูดหรือไม่

9) กระตุ้นให้จดจำและแสดงให้เห็นว่ารู้ เป็นอย่างยิ่งที่จะเพิ่มความจำของผู้เรียนด้วยการกระตุ้นให้โยงสิ่งที่เรียนไปสู่เหตุการณ์อื่นๆ ด้วย โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ให้นำเสนอแนวการนำไปใช้

2.6.11 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการสอน

การประเมิน (evaluation) หมายถึง กระบวนการรวบรวม และเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ซึ่งช่วยในการตัดสินคุณค่า (value judgment) ของสิ่งต่างๆ ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยทั่วไปการประเมินต้องอาศัยข้อมูลจากการวัดที่เป็นปรนัย มีความเที่ยงตรง แต่บางครั้งการประเมินต้องอาศัยการสังเกต สรุปรูปข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งนั้นการประเมินมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ (สุดเขต แจ่มกระจ่าง และภาณุวัฒน์ สุริยฉัตร , 2551)

- 1) ข้อมูลจากการวัด
- 2) การตีความหมาย
- 3) การกำหนดคุณค่าตามเกณฑ์มาตรฐาน

เมื่อการประเมินเป็นกลไกสำหรับตรวจสอบคุณภาพแล้ว เกณฑ์เพื่อการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานเพื่อการเปรียบเทียบ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพัฒนาเพื่อนำมาใช้สำหรับพิจารณาในกระบวนการประเมินดังกล่าว แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับคุณภาพของการประเมินต้องอิงกระบวนการประเมินที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

- 1) เป้าหมายหรือความต้องการของการประเมิน ซึ่งในส่วนนี้จะนำไปสู่คำถามของการประเมินว่า สามารถตอบสนองความต้องการได้ตรงและมากน้อยเพียงใดจากสารสนเทศที่ได้รับ
- 2) วิธีการประเมิน ซึ่งพิจารณาได้จากวิธีการวัดผล ตลอดจนเครื่องมือการเก็บข้อมูลสถิติ การวิเคราะห์การติดตามภาคสนามและกลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูล เป็นต้น โดยพิจารณาว่ากระบวนการประเมินนั้น สามารถทำให้บรรลุผลการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องตรงตามสภาพ รวมทั้งเหมาะสมกับบริบทและสภาพทั่วไปของโครงการได้มากน้อยเพียงใด
- 3) ผลการประเมิน มีประโยชน์ในการนำไปใช้ให้คามยุติธรรมและน่าเชื่อถือ โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญและคุณธรรมของผู้ประเมินตามที่มุ่งหวังไว้หรือไม่และเพราะเหตุใด

2.6.12 การประเมินผลการสอน (teaching evaluation)

การประเมินการสอนเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของการสอนตามมาตรฐานที่แต่ละสถานศึกษากำหนด ทั้งนี้ยังพบว่าการประเมินการสอนจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากการวัดอย่างเป็นทางการ เช่น การสังเกตโดยตรงและจัดบันทึกอย่างเป็นระบบ เป็นต้น และหรือข้อมูลที่ไม่ได้มาจากการวัด เช่น การสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ การสอบถามจากผู้อื่น เป็นต้น ข้อมูลจากแหล่งดังกล่าวถูก

นำไปใช้เปรียบเทียบกับมาตรฐานเพื่อตัดสินคุณค่าของการสอน ซึ่งการประเมินการสอนที่ดีนั้นควรที่จะเริ่มต้นตั้งแต่วันแรกที่ได้ทำการเรียนการสอน โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนนักศึกษาเป็นประจำหรือแม้กระทั่งการให้นักเรียนนักศึกษาทำแบบฝึกหัด สิ่งเหล่านี้อาจจะเป็นข้อมูลเชิงอ้อมที่ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ได้ ดังนั้นประเภทของการประเมินการสอนสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

- 1) การประเมินช่วงต้น – เป็นการประเมินที่จะกระทำในช่วง 2 – 3 สัปดาห์แรกของการเรียนการสอน โดยอาจารย์จะให้นักเรียนนักศึกษาเขียนสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน และสิ่งที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้นในชั้นเรียนให้กับอาจารย์ผู้สอน โดยข้อมูลที่อาจารย์ได้ไม่สามารถที่จะนำไปปรับปรุงกระบวนการวิธีการสอนในชั้นให้ดีขึ้นต่อไป
- 2) การประเมินตอนท้าย – เป็นการประเมินในครั้งสุดท้ายหลังจากที่อาจารย์ได้สอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยจะเป็นการประมวลถึงจุดเด่นและจุดที่อาจารย์ควรปรับปรุงเพื่อให้อาจารย์นำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการสอนในครั้งต่อไป

2.6.13 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องแนวทางการปรับปรุงการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษา ผู้เขียนได้ทำการศึกษา โดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาจากเอกสารวิชาการและเว็บไซต์ทั้งในและต่างประเทศ
- 2) ศึกษาดูงานพร้อมทั้งขอเอกสารจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศ
- 3) สัมภาษณ์เชิงลึก (in depth interview) กับนักศึกษามหาวิทยาลัย

2.6.14 แนวทางพัฒนาการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษา

จากสถานการณ์การประเมินการสอนในปัจจุบันที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น พบว่า มีปัจจัยที่ทำให้การประเมินไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพอยู่ 3 ปัจจัยหลักๆ คือ ปัจจัยด้านนักศึกษาที่ไม่ให้ความสนใจและตั้งใจทำแบบประเมินการสอน ปัจจัยด้านเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษารวมถึงแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ และปัจจัยด้านสุดท้ายคือรูปแบบคำถามของแบบประเมินที่ไม่สามารถครอบคลุมกับลักษณะและธรรมชาติของแต่ละวิชาได้ทั้งหมด ดังนั้นในการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาจึงได้แบ่งแนวทางการศึกษาออกเป็น 2 ด้าน โดยด้านแรกจะศึกษาถึงระบบโดยรวมของการประเมินการสอน เพื่อที่จะตอบปัญหาเรื่องความไม่สนใจและตั้งใจในการทำแบบประเมินของนักศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานรวมถึงรูปแบบคำถามของแบบประเมินการสอน เพื่อตอบปัญหาเรื่องรูปแบบคำถามของแบบประเมินที่ไม่สามารถครอบคลุมกับลักษณะและธรรมชาติของแต่ละวิชาได้ทั้งหมด

2.6.15 ความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษา

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความเห็นว่า กิจกรรมนักศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้การสนับสนุนให้นักศึกษาได้จัดกิจกรรมนักศึกษาขึ้น กิจกรรมนักศึกษามีบทบาทอย่างกว้างขวาง ในการที่จะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2531) กล่าวว่า กิจกรรมนักศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญ เพราะช่วยให้นักศึกษาเจริญงอกงามเป็นคนโดยสมบูรณ์และสอดคล้องกับวิจิตร ศรีสะอาด (ทบวงมหาวิทยาลัย , 2533) ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยบรรยายพิเศษในการประชุมสัมมนาผู้บริหารกิจการนักศึกษา วิชาการพัฒนาให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์และมีคุณค่าไม่น้อยไปกว่าการที่จะพัฒนาให้เป็นนักวิชาการหรือนักวิชาชีพที่เก่งกล้าสามารถ

สำเนา ขจรศิลป์ และบุญเรียง ขจรศิลป์ (2520) ชี้ให้เห็นว่า กิจกรรมนักศึกษา มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก โดยได้สรุปความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษา ดังนี้

1) ความสำคัญต่อนักศึกษา

นักศึกษาโดยทั่วไปเป็นคนหนุ่มสาวที่มีพลังกำลังทั้งร่างกาย และความคิด มีความอยากรู้อยากเห็น และเป็นผู้ที่มีความคาดหวังดีต่อสังคมด้วยในอันบริสุทธิ กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรจะช่วยตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี กิจกรรมนักศึกษาจึงมีความสำคัญต่อนักศึกษาดังต่อไปนี้

- (1) ช่วยพัฒนานักศึกษาในด้านสังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ
- (2) ช่วยให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- (3) ช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสใช้พลังทางด้านร่างกาย ความคิด และ

การกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสถาบันการศึกษา และต่อประเทศชาติ

2) ความสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษา

กิจกรรมนักศึกษาเป็นกระบวนการอันสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้พัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ การทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ในกระบวนการกิจกรรมนักศึกษาทำให้นักศึกษาเกิด ความอบอุ่นและมีความเข้าใจอาจารย์และสถาบันอุดมศึกษาดียิ่งขึ้น กิจกรรมนักศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์ และด้านกีฬา มีส่วนสำคัญในการเผยแพร่ ชื่อเสียงและเกียรติคุณของสถาบันอุดมศึกษา

3) ความสำคัญต่อประเทศ

ในแต่ละปีนักศึกษาประมาณ 20,000 คน ได้ออกไปพัฒนาชนบท ในถิ่นทุรกันดาร ได้สร้างถาวรวัตถุหลายอย่าง เช่น โรงเรียน สะพาน ห้องสมุด ฝายน้ำล้น ถังเก็บน้ำฝน ห้องสุขา เป็นต้น นอกจากนี้ศึกษายังช่วยให้ประชาชนในชนบทเข้าใจการประกอบอาชีพ ด้านเกษตรกรรมแผนใหม่ การสาธารณสุขและการศึกษา เพื่อช่วยให้ชาวชนบทมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมของนักศึกษา มีบทบาทสำคัญในการทำนุบำรุง พัฒนาและเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมด้านกีฬา ช่วยทำให้นักศึกษาซึ่งเป็นเยาวชนของชาติมีร่างกายแข็งแรง ซึ่งจะเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศทางหนึ่ง กิจกรรมนักศึกษานับว่ามีความสำคัญต่อประเทศชาติเป็นอันมาก

ในต่างประเทศมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษาหลายคน อย่างเช่น เจคอบสัน (Jacobson , 1963) สรุปว่า แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้แนวความคิดจากนักการศึกษาชื่อ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งให้ข้อคิดว่าการศึกษาคือการรวบรวมประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่ นักศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษาได้เรียนรู้ และรับรู้สิ่งต่างๆ จากสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าเหมาะสมแก่นักศึกษา เทเลอร์ (Taylor , 1949) มีความเห็นว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษาคือ การพัฒนาคนในด้านวิชาการ สติปัญญา สังคม ศิลปะ และร่างกาย และได้กล่าวต่อไปว่า เราจะต้องสร้างบรรยากาศในสถาบันอุดมศึกษา ในด้านการเรียนการสอน การกีฬา ศิลปะ เพื่อให้นักศึกษาได้

2.6.16 ประเภทของกิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมนักศึกษาที่จัดในสถาบันอุดมศึกษามีมากมายแตกต่างกันในแต่ละสถาบัน โดยยึดหลักและแนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมตามมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2552 ซึ่งได้เสนอแนะให้แต่ละสถาบันสนับสนุน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมตามความสนใจของนักศึกษาและการบำเพ็ญประโยชน์เป็นหลัก (ทบวงมหาวิทยาลัย , 2552) เพื่อให้การจัดกิจกรรมนักศึกษาเป็นไปในทางเดียวกัน ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดประเภทและขอบเขตของการจัดกิจกรรมนักศึกษาในด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นควรมีขอบเขต ดังนี้
 - (1) เพื่อส่งเสริม เผยแพร่ และรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม
 - (2) เพื่อสนับสนุนนักศึกษาให้สนใจและมีโอกาสศึกษาเพื่อให้เกิดความชำนาญและมีสุนทรียภาพในศิลปะด้านต่างๆ อันไม่ขัดต่อวัฒนธรรมอันดีงาม
- 2) ด้านกีฬา กิจกรรมที่จัดขึ้นควรมีขอบเขต ดังนี้
 - (1) ส่งเสริมให้นักศึกษาเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพอนามัย และพัฒนาบุคลิกภาพ
 - (2) ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีมิตรความมีน้ำใจนักกีฬาทั้งผู้เล่นและผู้ชม
 - (3) เพื่อเผยแพร่ความเข้าใจเกี่ยวกับกีฬา
 - (4) เพื่อยกมาตรฐานกีฬาให้สูงขึ้น
 - (5) จัดให้มีการแข่งขันกีฬาระดับต่างๆ เพื่อเพิ่มทักษะด้านกีฬา

- 3) ด้านวิชาการ กิจกรรมในด้านนี้ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาแสวงหาความรู้ด้านวิชาการอันควรได้รับการส่งเสริมให้มีอิสระในด้านความคิดแต่ต้องอยู่ในขอบเขต โดยมีความสมดุล
- 4) ด้านบำเพ็ญประโยชน์ การจัดกิจกรรมควรอยู่ในขอบเขต ดังนี้
 - (1) ให้นักศึกษาใช้เวลาว่างเพื่อพัฒนาตนเองให้พร้อมเพื่อประโยชน์ต่อสังคม
 - (2) ให้นักศึกษามีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม
 - (3) ปลุกฝังให้นักศึกษาตระหนักในภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องมีส่วนต่อสังคมอันจะเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ
 - (4) ส่งเสริมให้มีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อหมู่คณะและประเทศชาติ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (2552) ศึกษาความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ปีการศึกษา 2551 พบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติของบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณารายด้านนั้นนายจ้าง/ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจสูงสุดในด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐาน และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ตามลำดับ

เสาวณี ใจรักษ์ (2552) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2551 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการต่อการทำงานของบัณฑิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ประกอบการต้องการบัณฑิตที่มีความรู้เฉพาะทาง มีความเป็นนักวิชาการ ขยันมั่นแสวงหาความรู้ มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา มีจรรยาบรรณ ทุ่มเทให้กับงาน กล้าแสดงออก รู้จักกาลเทศะ กระตือรือร้น ตัดสินใจเร็ว กริยามารยาท สุภาพเรียบร้อย มีภาวะผู้นำ รู้จักการใช้อารมณ์ให้ถูกกาลเทศะ ส่วนการวัดความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะส่วนตัว ซึ่งผู้ใช้บัณฑิตต้องการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่พัฒนาคุณภาพบัณฑิตในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถที่เรียนมามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านภาษาอังกฤษ/ภาษาต่างประเทศ การฝึกปฏิบัติจริง กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และการทำงานอย่างมีระบบ

สรศักดิ์ สรณ ฉัตรกมลทัศน์ และคณะ (2551) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยปทุมธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจด้านบุคลิกภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านประสิทธิภาพในการทำงาน ตามลำดับ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (2551) ศึกษาความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ประกอบการต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิต ปีการศึกษา 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิต ปีการศึกษา 2548 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้ความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการตามลักษณะงานในสาขา ตามลำดับ แต่เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาพบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก ซึ่งนายจ้าง/ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ กลุ่มสาขาบริหารธุรกิจ/พาณิชยศาสตร์/การบัญชี/การจัดการ/การท่องเที่ยว/เศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ/ชีวภาพ และกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์/มนุษยศาสตร์ ตามลำดับ ส่วนการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตของนายจ้าง/ผู้ประกอบการระหว่างหน่วยงานภาคเอกชนกับภาคราชการ และภาครัฐวิสาหกิจกับภาคราชการโดยรวมด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ และด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นายจ้าง/ผู้ประกอบการภาคราชการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตสูงกว่าภาคเอกชน

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (2550) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาปีการศึกษา 2548 - 2549 พบว่า โดยรวมผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการทำงานของบัณฑิตที่เข้ามาปฏิบัติงานในหน่วยงานอยู่ในระดับมาก ทั้งบัณฑิตภาคปกติ และภาค กศ.บป. เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ การใฝ่รู้ใฝ่เรียนพัฒนาตนเองเกี่ยวกับในเรื่องเชิงวิชาการ ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความสามารถปรับตัวในการทำงานกับเพื่อนร่วมงานและการทำงานเป็นทีม ลักษณะการเป็นผู้ตามที่ดี ยกเว้นด้านทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความมีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจต่อผู้ร่วมงานและผู้อื่น และการรู้จักกาลเทศะ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (2549) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2547 - 2548 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจด้านความรู้ความสามารถในวิชาชีพและวิชาการส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (2549) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 2547 - 2548 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านมนุษยสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาคือด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณและวิชาชีพ ส่วนความรู้ความสามารถทางวิชาการตามลักษณะงาน และความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นสองลำดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาคูณลักษณะของผู้ใช้บัณฑิตที่ต้องการมากที่สุดคือคุณลักษณะด้านจิตใจ รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (2549) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตและคุณลักษณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่พึงประสงค์ พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ได้ทำงานตรงกับสาขาที่สำเร็จการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านทักษะการปฏิบัติงานและความสามารถพิเศษ และด้านบุคลิกภาพและทัศนคติ ส่วนคุณลักษณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิต มากที่สุดคือ บัณฑิตต้องมีความรู้ในวิชาชีพเฉพาะสาขาเป็นอย่างดี (คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น) รองลงมาคือ บัณฑิตมีความซื่อสัตย์ตรงเวลา แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อ มนุษยสัมพันธ์ดี ทำงานเป็นทีมได้ ทัศนคติที่ดีต่อสถานประกอบการ มีความอดทนสูงงาน แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ความสามารถพิเศษอื่นๆ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องใช้สำนักงาน ขับรถยนต์ได้ มีความอดทนสูงงาน แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และต้องการให้บัณฑิตมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม วัฒนธรรม จารีตประเพณี

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (2549) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีการศึกษา 2547 - 2548 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจของบัณฑิตภาคปกติ และภาค กศ.บป. ในด้านความสามารถทางวิชาการตามลักษณะงานในสาขานั้นๆ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความพึงพอใจในเรื่องความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จมากที่สุด รองลงมาคือ รู้จักใช้ทรัพยากรในหน่วยงานอย่างคุ้มค่า ความสามารถในการจัดการระบบงานและควบคุมงาน การสร้างสรรค์งานใหม่ และความสามารถในการบริหารงาน ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงานอยู่ในระดับมาก โดยพึงพอใจในด้านการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด รองลงมาคือ การควบคุมอารมณ์ตัวเอง การมีทักษะในการทำงานเป็นทีม การมีทักษะในการสื่อสาร การมีทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ ความสามารถในการ

คติวิเคราะห์และแก้ปัญหา และความเป็นผู้นำ ตามลำดับ และทักษะที่ผู้ใช้บัณฑิตพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ทักษะทางภาษาต่างประเทศซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ความซื่อสัตย์ ร่องลงมาคือ ความอ่อนน้อมถ่อมตน การเอื้ออาทรต่อผู้ร่วมงาน ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา และความมีระเบียบวินัย ตามลำดับ โดยรวมผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปี 2547 – 2548 อยู่ในระดับมาก

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2549) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2547 – 2548 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อความรู้ความสามารถทางวิชาการอยู่ในระดับมาก คือ การใส่ใจเกี่ยวกับการรับรู้กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน มีความสามารถถ่ายทอดข้อมูลระหว่างบุคคลและหน่วยงาน เป็นบุคคลที่ทันต่อเหตุการณ์ สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้โดยอาศัยความรู้ทางวิชาการ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก คือ การรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ด้านคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพอยู่ในระดับมาก คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการแก้ปัญหา การทำงานอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ความมีบุคลิกภาพที่ดี ความอดทนสู้งาน และความมีมนุษยสัมพันธ์

ขจรจิตร แซ่ฉิน และพัชรารัตน์ ใจเขม็ง (2547) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า ด้านความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ มีความสามารถในการนำความรู้มาประยุกต์ในการทำงาน การตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพเฉพาะสาขา ความสามารถในการถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ ผลงานที่ทำมีความถูกต้อง มีความชำนาญ/ทักษะในการปฏิบัติงาน ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด และความสามารถในการปรับปรุง/พัฒนางานที่รับผิดชอบ ส่วนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอนมีระบบ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การแต่งกายสุภาพ สะอาด ถูกกาลเทศะ ความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พุดจาไพเราะอ่อนหวานอ่อนน้อมถ่อมตน มีความขยันหมั่นเพียร/อดทน/สู้งาน มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติตนเป็นอย่างดี ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม อุทิศเวลาในการทำงาน มีความกระตือรือร้น มีความเสียสละ มีน้ำใจ/เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง/เพื่อนร่วมงาน มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบ/ตรงต่อเวลา/มีวินัยในตนเอง ยกเว้นการมีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติ และมีความเป็นผู้ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้อยู่ในระดับปานกลาง

ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบหลักที่นายจ้างที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ สำหรับองค์ประกอบย่อยที่นายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตมากที่สุด ได้แก่ ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่องานที่ทำ และอุทิศเวลา ความขยันหมั่นเพียรและกระตือรือร้นในการทำงาน การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบของหน่วยงาน สำหรับองค์ประกอบย่อยที่นายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัคติน้อยที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ (ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ) ความสามารถในการวางแผนการทำงาน ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความสามารถในการทำงานเป็นทีม

พวงเพชร โทณะวนิก และคณะ (2546) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม ที่สำเร็จการศึกษา ปี 2544 พบว่า ประเภทของงานที่บัณฑิตได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบมากที่สุดคือ งานด้านบริการลูกค้าสัมพันธ์ รองลงมาคือ งานด้านธุรการและสารบรรณ ด้านความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อบัณฑิตโดยรวมพบว่า สถานประกอบการทุกประเภทมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน บุคลิกภาพรวมถึงด้านการยอมรับนับถือต่อบัณฑิตในระดับปานกลางค่อนข้างสูง คุณสมบัติทางด้านวิชาการและคุณสมบัติทั่วไปของบัณฑิตที่ผู้ประกอบการต้องการคือ ความรู้ความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์ ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ และความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา ตามลำดับ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาคูณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บัณฑิต/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ หรือบุคคลที่ปฏิบัติงานในระดับผู้บริหารของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจที่มีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จากคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2552 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 จำนวน 270 คน

กลุ่มตัวอย่างกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีการประมาณจากจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ใช้บัณฑิต/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ หรือบุคคลที่ปฏิบัติงานในระดับผู้บริหารของหน่วยงาน ที่มีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จากคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้จากการสำรวจขนาดตัวอย่างโดยพิจารณาจากบัณฑิตที่มีงานทำ และทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ซึ่งพบว่ามีจำนวน 95 ตัวอย่าง ใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane , 1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง สำหรับการศึกษาค่า 0.05

N = ขนาดของมวลประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{95}{1+95(0.05)^2}$$

$$= 76.767$$

$$= 77 \text{ ตัวอย่าง}$$

ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 77 ตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาจากเอกสาร ตำรา คู่มือ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลสถานประกอบการ (หน่วยงาน) รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล ลักษณะของหน่วยงาน ข้อมูลของบัณฑิตที่ปฏิบัติงานอยู่ คุณสมบัติของบัณฑิตที่ปฏิบัติงานอยู่ สถานภาพ (ตำแหน่ง) ของผู้ให้ข้อมูล ขนาดของหน่วยงาน เพศ อายุ อายุของการทำงาน (ผู้ให้ข้อมูล) จำนวน 9 ข้อ โดยกำหนดให้เลือกเพียงข้อเดียว และเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา/ผู้ประกอบการ ต้องการ จำนวน 12 ข้อ โดยให้จัดลำดับความสำคัญที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการมากที่สุดเพียง 5 อันดับแรก โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากที่สุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาเป็นอันดับ 2 , 3 , 4 และอันดับ 5 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร ที่สำเร็จปีการศึกษา 2551 – 2552 ประกอบด้วย ด้านความรู้ความสามารถและลักษณะพื้นฐานในการปฏิบัติงาน จำนวน 10 ข้อ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน จำนวน 9 ข้อ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ จำนวน 10 ข้อ โดยใช้มาตราประเมินค่า (Rating scale) ของข้อคำถามเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาค่าคะแนนดังนี้

ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	มีค่า	5 คะแนน
ระดับความพึงพอใจมาก	มีค่า	4 คะแนน
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	มีค่า	3 คะแนน
ระดับความพึงพอใจน้อย	มีค่า	2 คะแนน
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	มีค่า	1 คะแนน

จากค่าคะแนนสามารถนำมาแปลความหมายระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีการศึกษา 2551 – 2552 กำหนดไว้ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด
1.81 – 2.61	หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

2.62 – 3.42	หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
3.43 – 4.31	หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
4.32 – 5.00	หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ซึ่งคำนวณจากสูตรหาความกว้างของอัตรภาคชั้น (อัชนรีย์ จันทลักษณ์ , 2542) ดังนี้

$$i = \frac{\text{max} - \text{min}}{\text{max}}$$

โดย i หมายถึง ความกว้างของอัตรภาคชั้น
 max หมายถึง คะแนนสูงสุดในอัตรภาคชั้น
 min หมายถึง คะแนนต่ำสุดในอัตรภาคชั้น

เนื่องจากการกำหนดการให้คะแนนในแบบสอบถามมีค่าสูงสุดเป็น 5 คะแนน และค่าต่ำสุดเป็น 1 คะแนน ดังนั้นช่วงความกว้างของอัตรภาคชั้น จึงคำนวณได้ดังนี้

$$i = \frac{5 - 1}{5}$$

$$= 0.80$$

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตและการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตของคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มุ่งเน้นที่แนวทางในการปรับปรุงคุณลักษณะบัณฑิตวิทยาศาสตร์ ดังนั้นจึงใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยทำการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อ

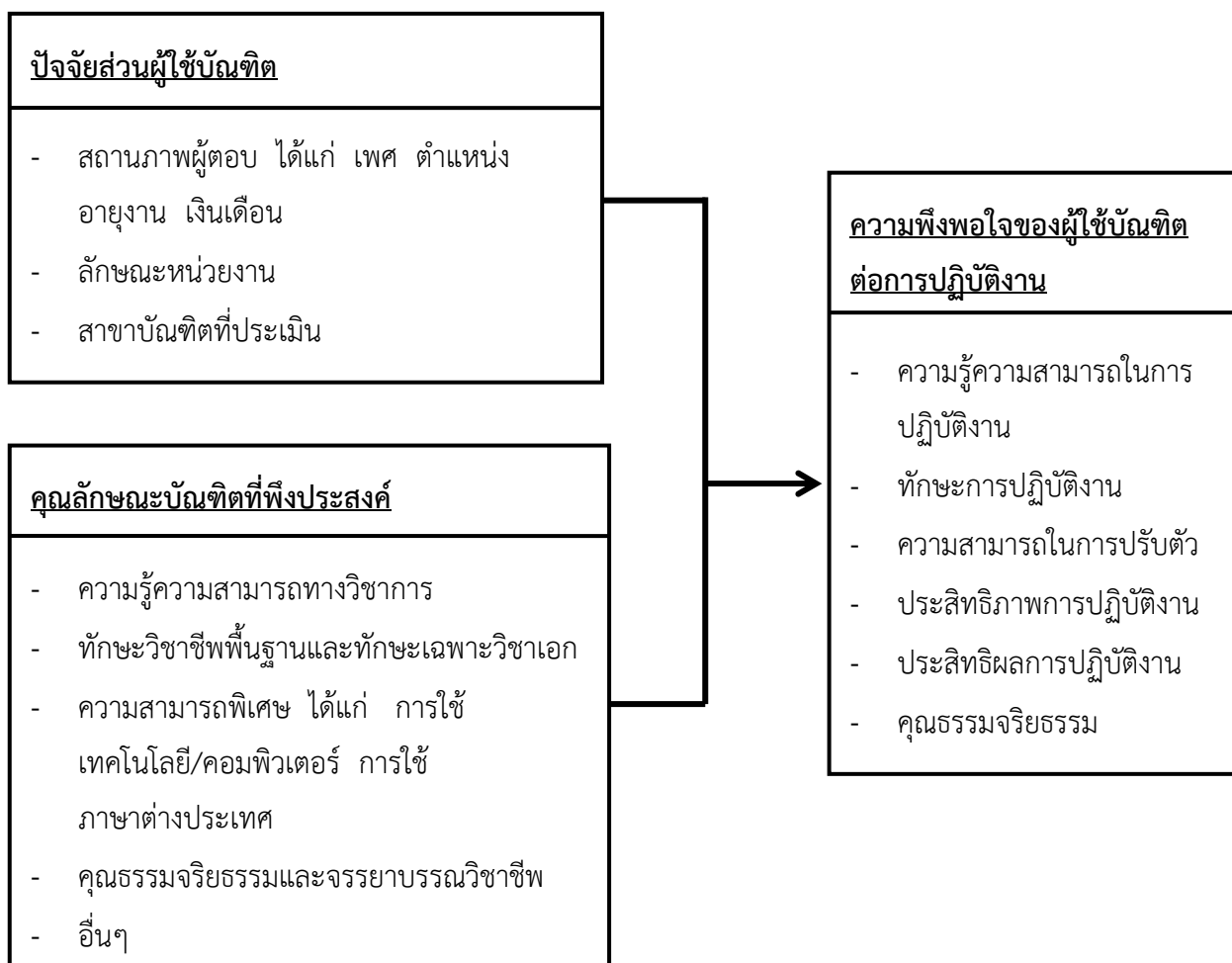
- (1) วางแผนการเก็บข้อมูล และกำหนดผู้รับผิดชอบ
- (2) ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน
- (3) เก็บรวบรวมแบบสอบถาม
- (4) ตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำไปทำการวิเคราะห์ต่อไป

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร จากผู้ใช้บัณฑิตหรือผู้ประกอบการหรือผู้ว่าจ้างที่ได้ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด และข้อเสนอแนะต่างๆ มาสังเคราะห์ และหาข้อสรุป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การสังเคราะห์จากข้อมูลคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม

3.5 กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่สำเร็จในปีการศึกษา 2551 – 2552 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงาน นำเสนอผลที่ได้จากการศึกษาดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา คือ ผู้ใช้บัณฑิต/ นายจ้าง/ผู้ประกอบการหรือบุคคลที่ปฏิบัติงานในระดับผู้บริหารของหน่วยงานที่มีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2552 – 2553 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.9 ส่วนเพศหญิง ร้อยละ 48.1 อายุของผู้ให้ข้อมูลสูงสุดคืออายุตั้งแต่ 30 – 39 ปี ร้อยละ 58.4 รองลงมาคือ อายุตั้งแต่ 40 – 49 ปี ร้อยละ 29.9 และมีอายุของการทำงานส่วนใหญ่คือ ตั้งแต่ 6 – 10 ปี ร้อยละ 42.9 รองลงมาคืออายุการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 40.3 เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของหน่วยงานส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานราชการ ร้อยละ 94.8 ผู้ให้ข้อมูลมีสถานภาพในองค์กรส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กร ร้อยละ 50.6 รองลงมาคือได้รับมอบหมายจากผู้บริหารในการกรอกข้อมูล ร้อยละ 44.2 และทั้งนี้ยังพบว่าขนาดของหน่วยงานที่บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตรปฏิบัติงานอยู่ส่วนใหญ่มีบุคลากรน้อยกว่า 50 คน ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	40	51.9
- หญิง	37	48.1
รวม	77	100.0
อายุของท่าน		
- น้อยกว่า 30 ปี	9	11.7
- อายุตั้งแต่ 30 – 39 ปี	45	58.4
- อายุตั้งแต่ 40 – 49 ปี	23	29.9
- อายุมากกว่า 50 ปี	-	-
รวม	77	100.0
อายุการทำงานของ ท่าน		
- น้อยกว่า 5 ปี	31	40.3
- ตั้งแต่ 6 – 10 ปี	33	42.9
- ตั้งแต่ 11 – 15 ปี	7	9.1
- ตั้งแต่ 16 – 20 ปี	2	2.6
- ตั้งแต่ 21 – 25 ปี	-	-
- มากกว่า 25 ปี	4	5.2
รวม	77	100.0
ลักษณะของหน่วยงาน		
- หน่วยงานราชการ	73	94.8
- หน่วยงานเอกชน	2	2.6
- หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	2	2.6
- กิจการของตนเอง	-	-
- อื่นๆ (ระบุ).....	-	-
รวม	77	100.0

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพของท่านที่มีต่อบัณฑิตในองค์กร		
- ผู้บริหารสูงสุดขององค์กร	39	50.6
- หัวหน้างานของบัณฑิตโดยตรง	4	5.2
- ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารในการกรอกข้อมูล	34	44.2
- อื่นๆ (ระบุ).....	-	-
รวม	77	100.0
ขนาดของหน่วยงานที่บัณฑิตของคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตรปฏิบัติงานอยู่		
- บุคลากรน้อยกว่า 50 คน	65	84.4
- บุคลากรตั้งแต่ 50 – 100 คน	2	2.6
- บุคลากรตั้งแต่ 101 – 200 คน	5	6.5
- บุคลากรตั้งแต่ 201 – 300 คน	5	6.5
- บุคลากรตั้งแต่ 300 คนขึ้นไป	-	-
รวม	77	100.0

4.2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา/ผู้ประกอบการต้องการ

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา/ผู้ประกอบการต้องการบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ส่วนใหญ่พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตต้องการบัณฑิตส่วนใหญ่คือ มีความขยัน ความอดทน และสู้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 รองลงมาคือ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ความกระตือรือร้นในการทำงาน และความสามารถในการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 , 2.45 และ 2.30 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา/ผู้ประกอบการต้องการ

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ย	S.D.
- ความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่เรียน/วิชาชีพ	1.68	1.302
- มีประสบการณ์ในการทำงาน	1.71	1.563
- ความสนใจใฝ่รู้	1.16	1.565
- ความกระตือรือร้นในการทำงาน	2.45	1.766
- ความสามารถในการตัดสินใจ	1.19	1.828
- มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	2.62	1.639
- ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ	0.49	1.071
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์	1.56	1.977
- ความขยัน ความอดทน และสู้งาน	2.99	1.788
- ความสามารถในการแก้ปัญหา	2.30	2.090
- สามารถสร้างงานด้านตนเองได้	1.25	1.961
- อื่นๆ (ระบุ)	-	-

4.3 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร ที่สำเร็จการศึกษา 2551 – 2552

ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยของนายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา/ผู้ประกอบการตอบแบบสอบถามที่มีต่อบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สามารถจำแนกองค์ประกอบด้านความรู้ความสามารถและลักษณะพื้นฐานในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความสามารถในการใช้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 รองลงมาคือ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และมีความกระตือรือร้นในการใฝ่รู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 , 3.86 และ 3.79 ตามลำดับ ยกเว้นความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ความสามารถในการวางแผนจัดระบบงาน และความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การนำความรู้ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 รองลงมาคือ การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนางาน และการเรียนรู้

การศึกษาค้นคว้าใหม่ เพื่อการพัฒนางาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ยกเว้น การนำทักษะ และประสบการณ์มาใช้ในการทำงาน การใช้และการรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงาน ความรู้ ความเข้าใจในระเบียบและกฎหมายอย่างรวดเร็ว และความสามารถในการจัดระบบและควบคุมงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนองค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ให้สำเร็จ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 รองลงมาคือ ความขยัน ความอดทน และสู้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยผู้ใช้บัณฑิต/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านความรู้ความสามารถและลักษณะ			
พื้นฐานในการปฏิบัติงาน			
- ความสามารถในการใช้ภาษาไทย	4.09	0.653	มาก
- ความสามารถในการใช้	2.73	0.772	ปานกลาง
ภาษาต่างประเทศ			
- ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์	3.87	0.732	มาก
- ความสามารถในการทำงานเป็นทีม	3.86	0.555	มาก
- ความสามารถในการวางแผนจัด	3.45	0.640	ปานกลาง
ระบบงาน			
- ความสามารถในการแก้ปัญหาที่	3.38	0.650	ปานกลาง
เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน			
- ความสามารถในการนำเสนอผลงาน	3.55	0.597	มาก
- ความสามารถในการควบคุมอารมณ์	3.64	0.742	มาก
- ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้	3.64	0.776	มาก
ตามที่ดี			
- มีความกระตือรือร้นในการใฝ่รู้	3.79	0.879	มาก
	3.60	0.700	มาก

ตารางที่ 4.3 ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยผู้ใช้บัณฑิต/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ (ต่อ)

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน			
- การนำความรู้ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน	3.81	0.629	มาก
- การนำทักษะและประสบการณ์มาใช้ในการทำงาน	3.49	0.883	ปานกลาง
- การใช้และการรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงาน	3.53	0.867	ปานกลาง
- ความรู้ความเข้าใจในระเบียบและกฎหมายอย่างรวดเร็ว	3.56	0.769	ปานกลาง
- การเรียนรู้งานที่ได้รับมอบหมายอย่างรวดเร็ว	3.62	0.689	มาก
- การวิเคราะห์และตัดสินใจปัญหาในงานที่รับผิดชอบ	3.65	0.791	มาก
- ความสามารถในการจัดระบบและควบคุมงาน	3.35	0.664	ปานกลาง
- การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนางาน	3.78	0.821	มาก
- การเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ใหม่ เพื่อการพัฒนา	3.78	0.912	มาก
	3.62	0.781	มาก

ตารางที่ 4.3 ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยผู้ใช้บัณฑิต/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ (ต่อ)

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ			
ในวิชาชีพ			
- ความซื่อสัตย์ สุจริต	4.08	0.739	มาก
- ความซื่อสัตย์ สุจริต	3.91	0.846	มาก
- ความมีระเบียบวินัยในตนเองและการทำงาน	3.78	0.719	มาก
- การอุทิศตน และมีความเสียสละ	3.74	0.696	มาก
- การรู้จักใช้ทรัพยากรของหน่วยงานอย่างคุ้มค่า	3.79	0.732	มาก
- การมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ	4.10	0.661	มาก
- การเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น	3.86	0.773	มาก
- การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมคำสอนของศาสนา	3.65	0.757	มาก
- การรักษาภาพลักษณ์และสร้างชื่อเสียงที่ดีให้กับองค์กร	3.71	0.776	มาก
- ความมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	3.77	0.826	มาก
	3.84	0.753	มาก

4.4 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- 1) ควรมีการฝึกทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น เช่น ภาษาอังกฤษ
- 2) ควรมีกิจกรรมเสริมความรู้ในด้านการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ
- 3) ควรทักษะด้านภาวะของการเป็นผู้นำและการตัดสินใจในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- 4) ควรส่งเสริมและเพิ่มทักษะในด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การใช้คอมพิวเตอร์
- 5) ควรมีกิจกรรมเสริมในด้านการทำงานร่วมกับผู้และการทำงานเป็นทีม
- 6) ควรจัดกิจกรรมการพูดในที่สาธารณะและการสร้างมั่นใจในตนเอง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 77 ตัวอย่าง โดยการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ความเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1 สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 51.9 และ 48.1 ตามลำดับ และลักษณะของหน่วยงานส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานราชการ ร้อยละ 94.8 แต่เมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา/ผู้ประกอบการต้องการและยอมรับเพื่อให้องค์กร/หน่วยงานประสบความสำเร็จหรือมีความเจริญก้าวหน้าที่มีบุคลากรที่มีองค์ความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน (พยอม วงศ์สารศรี , 2538) พบว่าส่วนใหญ่ต้องการลักษณะของบัณฑิตที่มีความขยัน ความอดทน และสู้งานมากที่สุด ซึ่งจัดอยู่ในคุณลักษณะของบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ คือมีค่าเฉลี่ย 2.99 รองลงมาคือ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ และความกระตือรือร้นในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 และ 2.45 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 คิดเป็นร้อยละ 73.8 โดยมีความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีผลต่อการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 รองลงมาคือ ด้านความรู้ ความสามารถทาง

วิชาการในการปฏิบัติงาน และด้านความรู้ ความสามารถและลักษณะพื้นฐานในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และ 3.60 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (2552) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ปีการศึกษา 2551 พบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรม และ ศีรวิรรณ สิริพุทธิวรรณ (2547) ที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อนายจ้างของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตมากที่สุดคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความรู้ ความสามารถในวิชาการ/วิชาชีพ และแตกต่างจากการศึกษาของ เสาวณี ใจรักษ์ (2552) ที่ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2551 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะส่วนตัว ส่วนสรวัดสรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ และคณะ (2551) และ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (2551) ที่พบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในด้านบุคลิกภาพของบัณฑิตมากที่สุด

5.2 ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีส่งเสริมสร้างสรรค์ประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดชีพให้แก่นักศึกษาอย่างกว้างขวางและเป็นลักษณะนิสัย เป็นบุคลิกภาพของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาในการส่งเสริมทักษะในการคิด วิเคราะห์ และการสังเคราะห์ความรู้ต่างๆ
- 2) ควรดำเนินการส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานทางวิชาการ โดยถือว่ามีความสำคัญอันดับสูง จึงจัดลำดับไว้เป็นอันดับแรกในปรัชญา วิสัยทัศน์ในการผลิตบัณฑิตของคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา คุณภาพบัณฑิตทางวิชาการความเข้มแข็ง สมดังเจตนารมณ์ของการพัฒนานคน พัฒนาชาติให้เป็นสังคมความรู้คู่คุณธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรขกร ชาติ . (2544) . ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล . วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม .
- กองนโยบายและแผน , มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี . (2552) . งานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของ
นายจ้าง/ผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ปีการศึกษา
2551 . เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี .
- กองแผนงาน , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . (2538) . รายงานการสำรวจและวิเคราะห์เบื้องต้นภาวะ
การทำงานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา 2537.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .
- กองแผนงาน , มหาวิทยาลัยทักษิณ . (2546) . คู่มือการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ
ปีการศึกษา 2546 . สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ .
- กองแผนงาน , มหาวิทยาลัยทักษิณ . (2545) . คู่มือการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
ทักษิณ ปีการศึกษา 2545 . สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ .
- กองแผนงาน , มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี . (2547) . รายงานประจำปี 2547
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี . กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าธนบุรี .
- กองแผนงาน , มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี . (2549) . รายงานประจำปี 2548 มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารี . นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี .
- กองแผนงาน , มหาวิทยาลัยนเรศวร . (2536) . ภาวะการทำงานทำของบัณฑิต มหาวิทยาลัย
นเรศวร ปีการศึกษา 2534-2535 . พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร .
- กองแผนงาน , มหาวิทยาลัยนเรศวร . (2548) . รายงานประจำปี 2548 มหาวิทยาลัยนเรศวร.
พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร .
- กองแผนงาน , มหาวิทยาลัยบูรพา . (2548) . รายงานประจำปี 2548 มหาวิทยาลัยบูรพา . ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา .
- กองแผนงาน , มหาวิทยาลัยบูรพา . (2541) . เอกสารการวิเคราะห์ภาวะการทำงานทำของบัณฑิต
ประจำปีการศึกษา 2539 มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา .
- กองแผนงาน , มหาวิทยาลัยมหาสารคาม . (2546) . รายงานประจำปี 2546 มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม .

- กองแผนงาน , มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง . (2548) . รายงานประจำปี 2547 มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง . เชียงราย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง .
- กองแผนงาน , มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ . (2543). ภาวะการทำงานทำของบัณฑิตและข้อคิดเห็นของบัณฑิต รุ่นปีการศึกษา 2541 . สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ .
- กัลยา นรสิงห์. (2546). ความคิดเห็นของนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้บริหารต่อกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ของนิสิตมหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ .
- กิตติมา ปรีดีดิลก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : อักษร-พิมพ์.
- ขจรจิตร แซ่ฉิน และ พัทธราลัย ใจเหม็ง . (2547) . งานวิจัยความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย . เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย . บทคัดย่อ
- จอมพล พิเศษกุล . (2537) . ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจและลูกจ้างกองพลธิการ . วิทยานิพนธ์ สค.ม. (อาชีวศึกษาและงานยุติธรรม) . กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล . อัดสำเนา .
- จรัส โพธิ์จันทร์. (2527). ความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาในภาคเหนือ. ปรินซิปีนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก .
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กองแผนงาน, (2538). รายงานการสำรวจภาวะการทำงานทำของบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นปีการศึกษา 2537. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทบวงมหาวิทยาลัย . (2542) . คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษา . กรุงเทพมหานคร : สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา .
- เทพวรรณ สิงห์บุตร. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ความพึงพอใจในวิชาชีพพลศึกษา และเทคโนโลยีธุรกิจกีฬา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธงชัย สันติวงษ์ . (2537) . การบริหารงานบุคคล . กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช .
- ธีรศักดิ์ ดาแก้ว . (2548) . งานวิจัยเรื่องการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2545 – 2546 . ร้อยเอ็ด : มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด .
- นวลลออ สุภาพล . (2527). ทฤษฎีบุคลิกภาพ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญเรียง ขจรศิลป์ . (2538) . พฤติกรรมองค์การ . กรุงเทพมหานคร : มปป. .

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ . (2535) . การบริหารงานวิชาการ . กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช
- พยอม วงศ์สารศรี . (2538) . การบริหารทรัพยากรมนุษย์ . กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต .
- พรชัย มงคลวนิช . (2539) . **อุดมศึกษาโลกกับกระแสการเปลี่ยนแปลงสู่ศตวรรษที่ 21 .**
วารสารวิชาการ APHEIT – Journal . 3(1) , 1 – 9 .
- พรนพ พุกกะพันธุ์ . (2544) . **จริยธรรมทางธุรกิจ .** พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพมหานคร : จามจุรีโปรดักท์ .
- พวงเพชร โทณะวณิก และคณะ . (2546) . **งานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม ที่สำเร็จการศึกษา ปี 2544 .** กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏจันทรเกษม .
- พิน คงพูน . (2529) . **ความพึงพอใจต่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด 14 จังหวัดภาคใต้ .** ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- มณี โพธิเสน . (2543) . **ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนโพธิเสนวิทยา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย .** รายงานค้นคว้าอิสระ ปรินญาณการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม .
- วุฒิ ด้านกิตติกุล . (2545, กรกฎาคม) . **บัณฑิตที่สถานประกอบการต้องการ .** อนุสรอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย . 28 (289) .
- ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์ . (2538) . **ทฤษฎีและเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง .** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ .
- ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ . (2547) . **งานวิจัยเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ .** สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ .
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ . (2538) . **พฤติกรรมผู้บริโภค .** กรุงเทพมหานคร : วิสิตีวัฒนา , 2538 .
- สถาบันวิจัยและพัฒนา , มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี . (2549) . **งานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2547 – 2548 .** กาญจนบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี .
- สถาบันวิจัยและพัฒนา , มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม . (2549) . **งานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ปีการศึกษา 2547 – 2548 .** นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม .
- สถาบันวิจัยและพัฒนา , มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง . (2549) . **งานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตและคุณลักษณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่พึงประสงค์ .** ลำปาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง .

- สถาบันวิจัยและพัฒนา , มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ . (2549) . **งานวิจัย เรื่องการศึกษาความพึงพอใจของหัวหน้าหน่วยงานที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จ การศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2547 – 2548** . ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ .
- สถาบันวิจัยและพัฒนา , มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร . (2549) . **งานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของ ผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครที่สำเร็จการศึกษา 2547 – 2548** . สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร .
- สถาบันวิจัยและพัฒนา , มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา . (2550) . **งานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้ บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ปีการศึกษา 2548 - 2549** . สงขลา : มหาวิทยาลัย ราชภัฏสงขลา .
- สถาบันวิจัยและพัฒนา , มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต . (2551) . **งานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของ นายจ้าง/ผู้ประกอบการต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตปีการศึกษา 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต** . กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต .
- สมิต สัจฉกร . (2542) . **การต้อนรับและการบริการที่เป็นเลิศ** . กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน .
- สรภักศรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ และคณะ . (2551) . **งานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยปทุมธานี** . ปทุมธานี : มหาวิทยาลัย ปทุมธานี .
- สุระ หีบโอสถ . (2540) . **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ฝ่ายบริหารโครงการ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย** . ปริญญาโท กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา) . กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อุดมสำเนา .
- เสาวณี ใจรักษ์ . (2552) . **งานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานและ คุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2551** . เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ .
- สมยศ นาวิการ . (2522) . **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร** . กรุงเทพมหานคร : ดวงกมล .
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน . (2543) . **รายงานการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของ ผู้รับบริการที่มีต่อการปฏิบัติงานของ สช.** กรุงเทพมหานคร : ศุภสภาลาดพร้าว .
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . (2540) . **“วิกฤตการณ์แรงงาน ไทยกับการพัฒนาที่ยั่งยืน”** . วารสารเศรษฐกิจและสังคม . (มกราคม – เมษายน 2540) : 22 – 28 .

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต
คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตวิทยาศาสตร์ที่พึงประสงค์ และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตวิทยาศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2551 – 2552 เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร และพัฒนาบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตต่อไป โดยมีรายละเอียดของคำถามดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ ให้ตอบทุกข้อ
- ตอนที่ 2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ จำนวน 12 ข้อ ให้เลือกเรียงอันดับ 1 ถึง 5
- ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตวิทยาศาสตร์ จำนวน 29 ข้อ ให้ตอบตามระดับความพึงพอใจทุกข้อ
- ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตและการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตวิทยาศาสตร์และข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นคำถามปลายเปิด ให้ตอบตามความเป็นจริง โดยเขียนลงในแบบสอบถาม

2. โปรดตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง เพราะคำตอบที่เป็นจริงและสมบูรณ์เท่านั้น จึงจะช่วยให้การวิจัยเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

3. คำตอบของท่านผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และประมวลผลในภาพรวม เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและคุณภาพของบัณฑิตของคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เท่านั้น

4. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาส่งแบบสอบถามฉบับนี้กลับคือมายัง อาจารย์ณิธิพลไชย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมคำ/ข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ให้

1. ชื่อสถานประกอบการ (หน่วยงาน)
 ชื่อผู้ให้ข้อมูล (นาย/นาง/นางสาว)
 ตำแหน่ง (ระบุ)
 ที่อยู่
 เบอร์โทร e – mail
2. ลักษณะของหน่วยงาน
☐ หน่วยงานราชการ ☐ หน่วยงานเอกชน
☐ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ☐ กิจการของตนเอง
☐ อื่นๆ (ระบุ)
3. บัณฑิตที่ทำงานอยู่กับท่าน
 ชื่อ (นาย / นาง / นางสาว)
 จบสาขาวิชา (โปรแกรมวิชา)
 ภาควิชา ☐ วิทยาศาสตร์ ☐ วิทยาศาสตร์ประยุกต์
☐ เทคโนโลยีการเกษตร
 วุฒิทางการศึกษาที่ใช้ในการทำงานคือ
 ปฏิบัติงานในตำแหน่ง / หน้าที่
 อายุการทำงาน..... ปี เดือน
 เงินเดือนที่ได้รับ บาท/เดือน
4. บัณฑิตที่จบจากคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เป็น
 ผู้ได้บังคับบัญชาของท่านวุฒิการศึกษาตรงกับสายงานที่ปฏิบัติหรือไม่
☐ โดยตรง ☐ ไม่ตรง
5. สถานภาพของท่านที่มีต่อบัณฑิตในองค์กร
☐ ผู้บริหารสูงสุดขององค์กร
☐ หัวหน้างานของบัณฑิตโดยตรง
☐ ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารในการกรอกข้อมูล
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

6. ขนาดของหน่วยงานที่บัณฑิตของคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตรปฏิบัติงานอยู่

- ☐ บุคลากรน้อยกว่า 50 คน ☐ บุคลากรตั้งแต่ 50 - 100 คน
- ☐ บุคลากรตั้งแต่ 101 - 200 คน ☐ บุคลากรตั้งแต่ 201 - 300 คน
- ☐ บุคลากรมากกว่า 300 คน

7. เพศ (ผู้ตอบแบบสอบถาม)

- ☐ ชาย ☐ หญิง

8. อายุของท่าน

- ☐ น้อยกว่า 30 ปี ☐ อายุตั้งแต่ 30 - 39 ปี
- ☐ อายุตั้งแต่ 40 - 49 ปี ☐ อายุมากกว่า 50 ปี

9. อายุการทำงานของท่าน

- ☐ น้อยกว่า 5 ปี ☐ ตั้งแต่ 6 - 10 ปี
- ☐ ตั้งแต่ 11- 15 ปี ☐ ตั้งแต่ 16 - 20 ปี
- ☐ ตั้งแต่ 21 - 25 ปี ☐ มากกว่า 25 ปี

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่นายจ้าง / ผู้บังคับบัญชา / ผู้ประกอบการต้องการ

คำชี้แจง ให้ท่านเรียงลำดับความสำคัญของคุณลักษณะบัณฑิตวิทยาศาสตร์ที่ท่านต้องการ โดยจัดลำดับความสำคัญที่ท่านต้องการมากที่สุดเพียง 5 อันดับแรก โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากที่สุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาเป็นอันดับ 2 , 3 , 4 และอันดับ 5 ตามลำดับ โดยการใส่ตัวเลขลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

☐ ความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่เรียน / วิชาชีพ	☐ ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ
☐ มีประสบการณ์ในการทำงาน	☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี / คอมพิวเตอร์
☐ ความสนใจใฝ่รู้	☐ ความขยัน ความอดทน และสู้งาน
☐ ความกระตือรือร้นในการทำงาน	☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
☐ ความสามารถในการตัดสินใจ	☐ สามารถสร้างงานด้วยตนเองได้
☐ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตรที่สำเร็จปีการศึกษา 2551 - 2552

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ตามข้อรายการประเมินต่อไปนี้

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความรู้ความสามารถและลักษณะพื้นฐานในการปฏิบัติงาน					
1. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย					
2. ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ					
3. ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์					
4. ความสามารถในการทำงานเป็นทีม					
5. ความสามารถในการวางแผนจัดระบบงาน					
6. ความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน					
7. ความสามารถในการนำเสนอผลงาน					
8. ความสามารถในการควบคุมอารมณ์					
9. ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี					
10. มีความกระตือรือร้นในการใฝ่รู้					
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน					
1. การนำความรู้ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน					
2. การนำทักษะและประสบการณ์มาใช้ในการทำงาน					
3. การใช้และการรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงาน					
4. ความรู้ความเข้าใจในระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง					
5. การเรียนรู้งานที่ได้รับมอบหมายอย่างรวดเร็ว					
6. การวิเคราะห์และตัดสินใจปัญหาในงานที่รับผิดชอบ					
7. ความสามารถในการจัดระบบและควบคุมงาน					
8. การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนางาน					
9. การเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนางาน					

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ					
1. ความขยัน ความอดทน และสู้งาน					
2. ความซื่อสัตย์ สุจริต					
3. ความมีระเบียบวินัยในตนเองและการทำงาน					
4. การอุทิศตน และมีความเสียสละ					
5. การรู้จักใช้ทรัพยากรของหน่วยงานอย่างคุ้มค่า					
6. การมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ					
7. การเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น					
8. การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมคำสอนของศาสนา					
9. การรักษาภาพลักษณ์และสร้างชื่อเสียงที่ดีให้กับองค์กร					
10. ความมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตและการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตของ
คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

คุณลักษณะของบัณฑิตวิทยาศาสตร์ที่พึงประสงค์ให้มี

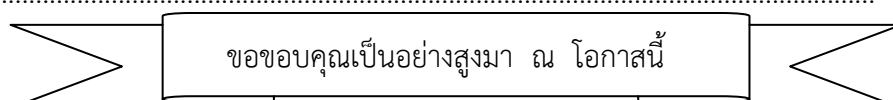
- 1)
- 2)
- 3)

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่พึงประสงค์

- 1)
- 2)
- 3)

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

- 1)
- 2)
- 3)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	1) นางสาววารินทร์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล Miss Warin Sriphongphankul
เลขบัตรประจำตัวประชาชน	4860500003608
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์พนักงานมหาวิทยาลัย
ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ประวัติการศึกษา	วท.บ. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม สถาบันราชภัฏยะลา วท.ม. อนามัยสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สาขาวิชาที่มีความชำนาญ	วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	(1) วิจัย “การปนเปื้อนของสารฆ่าแมลงกลุ่มออร์กาโนฟอสเฟตใน กะหล่ำปลีจากตลาดสด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา” (2) วิจัย “การปนเปื้อนโลหะหนักบางชนิดและโคลิฟอร์มแบคทีเรียใน น้ำดื่มบรรจุขวดที่วางจำหน่ายในเขตเทศบาลนครยะลา (3) วิจัยร่วม “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชน ในเขตเทศบาลนครยะลา (4) วิจัยร่วม “การติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำคลองกำปัน อำเภอ เมือง จังหวัดยะลา

ชื่อ	2) นายนิธิ พลไชย Mr. Nithi Ponchai
เลขบัตรประจำตัวประชาชน	3800600357365
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์
ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ประวัติการศึกษา	กศ.บ. วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา วท.ม. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
สาขาวิชาที่มีความชำนาญ	วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	(1) วิจัย “สมบัติทางกายภาพของน้ำตามลำน้ำสายหลักของกลุ่มน้ำยม-น่าน” (2) วิจัย “ความพึงพอใจของบุคลากรสถาบันราชภัฏยะลาต่อการบริการของสำนักส่งเสริมวิชาการ” (3) วิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครยะลา” (4) วิจัย “การติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำคลองกำปัน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา (5) วิจัยร่วม “โครงการเครื่องกำจัดวัชพืชน้ำในคลองส่งน้ำเขื่อนทดน้ำปัตตานี” (6) วิจัยร่วม “การปนเปื้อนโลหะหนักบางชนิดและโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำดื่มบรรจุขวดที่วางจำหน่ายในเขตเทศบาลนครยะลา (7) ที่ปรึกษาการวิจัยสิ่งแวดล้อมระดับปริญญาตรี (8) ที่ปรึกษาร่วมโครงการวิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโท สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา